

I. STIRI PE SCURT

Integrare Europeană

- Moldova Trebuie Tratată Ca Un Vecin European, și Nu Doar Un Vecin Al Europei. Info-Prim Neo. 11.07.2008.
- Polonia se Oferă Să Formeze Diplomați și Polițiști Moldoveni La Standarde UE. NewsIn. 11.07.2008.
- Republica Moldova Ar Putea Căpăta Un Statut Intermediar Între cel de Membru și De Vecin al UE. Info-Prim Neo. 11.07.2008.
- Franța Speră că Moldova Va Continua Reformele Necesare Apropierii de UE. Infotag. 14.07.2008.
- UE a aprobat condițiile de aderare a Moldovei la Comunitatea Energetică Europeană. Infotag. 16.07.2008.
- Reprezentanții Țărilor UE Îndeamnă Autoritățile Moldovei să Îmbunătățească Legislația Electorală. Infotag. 17.07.2008.
- Moldova Va Urgenta Procesul de Obținere a Mandatului UE pentru Negocierile Asupra Noului Acord Moldo-Comunitar. Moldpres. 17.07.2008.
- UE se implica in cautarea solutiei pentru a depasi criza din Adunarea Populara a Gagauziei. 18.07.2008.
- Ambasada Italiei la Chișinău își Va Începe Activitatea la 1 Octombrie Curent. Unimedia. 18.07.2008.
- Germania Susține Reformele Structurale din Republica Moldova. Infotag. 21.07.2008.

Romania – Republica Moldova

- Andrei Stratan Explică De Ce Are Nevoie Republica Moldova De Consulate la Iași și Constanța. NewsIn. 11.07.2008.

Rusia – Republica Moldova

- Oficial Rus Comentează Speranța R. Moldova că Rusia Va Soluționa Conflictul Transnistrean. Info-Prim Neo. 17.07.2008.
- Le Monde: Neutralitatea R. Moldova – Punct Nevralgic Pentru Ruși. Info-Prim Neo. 18.07.2008.

SUA – Republica Moldova

- Președintele Vladimir Voronin la primit pe David Merkel, Asistentul adjunct al Secretarului de Stat al SUA pentru afaceri europene și euro-asiatice. Comunicat de Presa al Președinției RM. 21.07.2008.

NATO – Republica Moldova

- Președintele Voronin a prezidat ședința Consiliului Suprem de Securitate (CSS). Pe ordinea de zi au figurat și subiectul privind implementarea Planului Individual de Acțiuni Republica Moldova

– NATO (IPAP). Comunicat Președinția RM. 17.07.2008.

- Andrei Stratan: Strategia Securității Naționale Va fi Pusă la Baza Altor Strategii. Infotag. 17.07.2008.

Conflictul Transnistrean

- Mediatorii și Observatorii vor Întări Încrederea între Conducerea de la Chișinău și Tiraspol. Infotag. 22.07.2008.

II. OPINII, COMENTARII, INTERVIURI

1. Intervenția vicepremierului Andrei Stratan, ministru de Externe, din cadrul ședinței Comisiei pentru integrare europeană din data de 17 iulie 2008.
2. Intervenția Președintelui Vladimir Voronin la Ședința Comisiei pentru Integrare Europeană din 17 iulie 2008. Transcriere APE. 18.07.2008.
3. Mesaj Univoc Adresat de Consiliul Europei Republicii Moldova. Comentariu de Eugen Revenco, Director de Programe al APE. Info-Prim Neo. 17.07.2008.
4. Andrei Stratan și Igor Munteanu despre Perspective unui nou document-cadru cu UE. Europa Libera. Transcriere APE. 14.07.2008.
5. Când ar fi mai Bine să fie Acordat Mandatul de Începere a Negocierilor Privind Noul Acord Juridic RM-UE, Înainte sau După Alegerile din 2009? Comentariu de Oleg Cristal. 21.07.2008.
6. Andrei Popov și Oleg Serebrian despre Șansele Normalizării Relațiilor Moldo-Romane în Emisiunea lui Vasile Botnaru Punct și de la Capăt. Radio Europa Libera. 13.07.2008.
7. Moldova - Balet Între Rusia și România. Comentariu de Vlad Lupan. Revista22. 15.07.2008.
8. Pierre Andrieu, Ambasadorul Republicii Franceze la Chișinău: „În Domeniile Dificile, Efortul Trebuie să fie mai Mare...”. Timpul. 14.07.2008.
9. Ministrul de Externe al Poloniei Radosław Sikorski: Noi vedem Moldova nu doar ca pe un vecin al Europei, ci ca pe un vecin european. Europa Libera. 11.07.2008
10. Parlamentarul European Elmar Brok: “Riscam să Distrugem Uniunea Europeană Dacă Vom Continua Extinderea Fără să Avem Capacitatea Instituțională Necesară”. Europa Libera. 10.07.2008.

----- * pentru accesarea directă tastati simultan CTRL + Click pe titlu

I. ȘTIRI PE SCURT

- 10-11 iulie** Vizita oficială la Chișinău a dlui Radoslaw Sikorski, Ministrul Afacerilor Externe al Poloniei
- 17 iulie** Reprezentanții statelor membre ale UE și ai instituțiilor europene la Chișinău – au lansat o declarație comună privind starea democrației și a libertății de exprimare în R. Moldova
- 17 iulie** A avut loc ședința Comisiei Naționale pentru Integrare Europeană prezidată de Președintele Vladimir Voronin
- 17 Iulie** Președintele Republicii Moldova, Vladimir Voronin, a prezidat ședința Consiliului Suprem de Securitate (CSS)
- 17 iulie** A avut loc prima ședință a Comisiei Naționale pentru elaborarea Strategiei Securității Naționale
- 17 iulie** Vizita de lucru în Găgăuzia a dlui Kalman Mizsei, Reprezentantul UE pentru Moldova
- 21 iulie** Vizita de lucru în R. Moldova a dlui David Merkel, Asistentul adjunct al Secretarului de Stat al SUA pentru afaceri europene și euro-asiatice
- 22 iulie** Vizita de lucru în R. Moldova a Reprezentantului Special al Președintelui în exercițiu al OSCE, Ambasadorul Heikki Talvitie

Integrare Europeană

- **Moldova Trebuie Tratată Ca Un Vecin European, și Nu Doar Un Vecin Al Europei. Info-Prim Neo. 11.07.2008.**

Polonia va susține R. Moldova în aspirațiile spre integrarea europeană nu doar la nivel de declarații și încurajări verbale, ci și prin acordarea asistenței practice, a declarat vineri, 11 iulie, ministrul de externe al Poloniei, Radoslaw Sikorski, aflat în vizită oficială la Chișinău. Radoslaw Sikorski a salutat ambiția R. Moldova de a parcurge drumul spre integrare și a subliniat faptul că țara pe care o reprezintă este în continuare un susținător al R. Moldova în aspirațiile de integrare. Polonia se angajează să ofere R. Moldova sprijin inclusiv prin instruirea diplomaților și a reprezentanților poliției. „R. Moldova trebuie să beneficieze din plin de pe urma Parteneriatului Estic și să depună toate eforturile pentru a consolida relațiile cu țările UE. Asta pentru că R. Moldova este un vecin european, și nu doar un vecin al Europei”, a subliniat Radoslaw Sikorski.

- **Polonia se Oferă Să Formeze Diplomați și Polițiști Moldoveni La Standarde UE. NewsIn. 11.07.2008.**

La încheierea vizitei sale oficiale în Republica Moldova, ministrul polonez de externe, Radoslaw Sikorski, a spus, într-o conferință de presă, că sprijinul polonez se va materializa prin traininguri pentru diplomații și polițiștii din Republica Moldova, iar inițiativa polono-suedeză a Parteneriatului Estic va constitui o intensificare a Politicii de Vecinătate a UE, în cadrul căreia printre priorități vor fi liberalizarea regimul comercial și libera circulație a persoanelor.

- **Republica Moldova Ar Putea Căpăta Un Statut Intermediar Între cel de Membru și de Vecin al UE. Info-Prim Neo. 11.07.2008.**

Uniunea Europeană (UE) nu are, în condițiile actuale, capacitatea să mai aibă cinci membri noi în următorii 10 ani, susține Elmar Brok, membru al Parlamentului European și fost președinte al Comitetului pentru afaceri externe din Parlamentul European. Într-un interviu acordat postului de radio „Europa Liberă”, preluat de publicația „Jurnal de Chișinău”, europarlamentarul a declarat că aceste circumstanțe ar putea fi, totuși, schimbate, dacă țările candidate își vor reforma economiile, iar UE – sistemul instituțional.

- **Franța Speră că Moldova Va Continua Reformele Necesare Aproximării de UE. Infotag. 14.07.2008.**

Franța este decisă să susțină în continuare R.Moldova pe calea integrării europene, deoarece este ferm convinsă în ceea ce se cheamă "vocația europeană" a Moldovei, și speră că Chișinăul va reuși să realizeze cu succes toate reformele inerente unei apropieri și integrări europene, a declarat, într-un interviu acordat ziarului "Timpul" din 14 iulie curent, Pierre Andrieu, Ambasador Extraordinar și Plenipotențiar al Franței în Moldova. Ambasadorul a apreciat că Moldova trebuie să intensifice reformele în sectoare ca: drepturile omului, combaterea corupției, libertatea presei și climatul de afaceri. "Plus Transnistria, care însă nu este o problemă pur moldovenească, cheile pentru soluționarea ei aflându-se departe de Chișinău... Ne dăm seama că sînt niște domenii dificile, dar cu atît mai mare trebuie să fie efortul în depășirea acestora", a menționat el.

- **UE a aprobat condițiile de aderare a Moldovei la Comunitatea Energetică Europeană. Infotag. 16.07.2008.**

Consiliul de Miniștri pentru agricultură și energetică al Uniunii Europene (UE) a aprobat, la 15 iulie curent, mandatul Comisiei Europene privind condițiile de aderare a Moldovei, Ucrainei și Turciei la Comunitatea Energetică Europeană (Energy Community Treaty - ECT). În luna iunie, la reuniunea a IV-a a Consiliului de Miniștri al ECT, s-a apreciat că R.Moldova a eliminat impedimentele pe calea aderării la comunitate ca membru cu drepturi depline, făcînd posibile discuțiile concrete privind acceptarea în organizație chiar la începutul toamnei. Consiliul a apreciat înalt metoda de rezolvare a conflictelor energetice în Moldova, invocînd semnarea, pe 20 iunie, a acordului între Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică și compania "Union Fenosa", prin care au fost eliminate divergențele în interpretarea metodologiei de calculare a tarifelor la energia electrică.

<http://www.azi.md/print/50187/Ro>

- **Reprezentanții Țărilor UE Îndeamnă Autoritățile Moldovei să Îmbunătățească Legislația Electorală. Infotag. 17.07.2008.**

Reprezentanții statelor membre ale Uniunii Europene (UE) și ai instituțiilor europene la Chișinău - Delegația Comisiei Europene și Reprezentantul Special al UE, au lansat, la 17 iulie curent, o declarație comună privind starea democrației și a libertății de exprimare în R.Moldova, în care îndeamnă autoritățile țării să îmbunătățească în continuare cadrul legislativ ce reglementează procesul electoral și să transmită cît mai curînd posibil Codul Electoral Consiliului Europei și OSCE, pentru expertizare. "Apelăm la autoritățile Republicii Moldova (...) să respecte pe deplin recomandările lor (ale Consiliului Europei și OSCE), în special în ceea ce privește pragul electoral, blocurile electorale și exercitarea efectivă a dreptului de a fi ales de către toți cetățenii. Concordanța Codului Electoral cu standardele internaționale nu va face altceva decît să contribuie la sporirea stabilității democratice a Republicii Moldova. Ținem să subliniem că libertatea de exprimare, pluralismul și independența mass-media, cît și accesul liber la informație obiectivă, variată și echilibrată joacă un rol decisiv pentru alegători în stabilirea preferințelor lor electorale în baza unei opțiuni documentate", se spune în declarația respectivă.

Declarația Ambasadorilor statelor membre ale UE poate fi accesată la adresa <http://europa.md/rom/info/3899>

- **Moldova Va Urgenta Procesul de Obținere a Mandatului UE pentru Negocierile Asupra Noului Acord Moldo-Comunitar. Moldpres. 17.07.2008.**

Republica Moldova va trebui să convingă UE să aprobe mandatul pentru desfășurarea negocierilor cu Moldova asupra noului acord moldo-comunitar, pînă la alegerile parlamentare din anul 2009. Declarația a fost făcută la 17 iulie de Președintele țării, Vladimir Voronin, la ședința Comisiei Naționale pentru Integrare Europeană. Șeful statului a menționat că, deși Comisia Europeană consideră că mandatul pentru începerea negocierilor ar trebui aprobat după alegeri, scopul țării noastre este de a urgenta acest proces. "Nu este vorba ca în urma acestei decizii să obținem dividende politice pe plan intern în campania electorală. Este vorba despre faptul ca în electorală nimeni să nu fie tentat să pună la îndoială opțiunea europeană a Republicii Moldova", a specificat Președintele Voronin.

<http://www.moldpres.md/default.asp?Lang=ro&ID=91195>

<http://www.prm.md/press.php?p=1&s=6314&lang=rom>

- **UE se implica in cautarea solutiei pentru a depasi criza din Adunarea Populara a Gagauziei. 18.07.2008.**

Kalman Mizsei, Reprezentantul Special al UE pentru Republica Moldova, a efectuat pe 17 si 18 iunie vizite in UTA Gagauzia pentru a studia posibilitatea identificarii unei solutii general acceptabile pentru depasirea crizei in activitatea Adunarii Populare (AP) a Gagauziei, informeaza serviciul de presa al bascanului gagauz. In cadrul vizitei, oficialul UE a avut intreveneri cu bascanul Mihail Formuzal, cu liderii celor trei fractiuni politice din AP (PCRM, „Edinaia Gagauzia” si adeptii ex-primarului de Comrat Nicolai Dudoglo). Kalman Mizsei a fost insotit de o delegatie compusa din consilierul sau politic Mindaugas Kacerauskis, reprezentantul serviciului juridic al Secretariatului General al Consiliului UE Vitro Alessandro si Stefan Wolf, profesor la Universitatea Nottingham din Marea Britanie.

- **Ambasada Italiei la Chişinău îşi Va Începe Activitatea la 1 Octombrie Curent. Unimedia. 18.07.2008.**

Ministerul italian de Externe a emis recent un comunicat în care se menţionează că Ambasada Italiei la Chişinău va începe să activeze din toamnă. Nota informativă a ministerului a fost publicată şi în “Gazeta oficială”. La începutul anului curent, ministrul italian de externe Masimo D'Alema a anunţat că Italia va deschide Ambasada sa în Republica Moldova în vara anului 2008. Deschiderea a fost însă amânată până în octombrie din cauza unor probleme tehnice. Astfel, până la 1 octombrie, cetăţenii moldoveni vor fi nevoiţi să meargă la Bucureşti, pentru a obţine o viză italiană în baza actelor de studii, contractelor de muncă sau a reunificării familiei. Potrivit datelor “Dossier Caritas/Migrantes”, citate de cotidianul Flux, comunitatea cetăţenilor moldoveni este a 7-a după mărime în Italia.

- **Germania Susţine Reformele Structurale din Republica Moldova. Infotag. 21.07.2008.**

Germania este disponibilă să intensifice colaborarea cu R.Moldova în condiţiile reformelor economice structurale, promovate de R.Moldova, şi asigurării unui mediu fiscal favorabil investiţiilor străine, a declarat dna Bêrbel Kofler, deputat în Bundestag-ul german, la întrevenera de vineri, 18 iulie curent, cu ministrul moldovean al Finanţelor, Mariana Durleşteanu. Delegaţia condusă de Bêrbel Kofler a vizitat Chişinăul la sfârşitul săptămînii trecute, pentru a se informa asupra derulării reformelor, particularităţilor sistemului bugetar şi fiscal al Moldovei, climatului de investiţii, mai ales, în mediul rural.

Romania – Republica Moldova

- **Andrei Stratan Explică De Ce Are Nevoie Republica Moldova De Consulate la Iaşi şi Constanţa. NewsIn. 11.07.2008.**

La o conferinţă de presă susţinută cu ocazia vizitei la Chişinău a ministrului polonez de externe, Radoslaw Sikorski, Stratan a fost întrebata de ce este necesară deschiderea de consulate ale Republicii Moldova în România şi de ce s-a decis abia acum să fie deschise consulate româneşti la Bălţi şi Cahul, chiar dacă preşedintele Vladimir Voronin declara în urmă cu un an că nu este nevoie de aceste consulate. "După semnarea Tratatului privind frontiera de stat dintre Republica Moldova şi România şi semnarea Convenţiei privind micul trafic la frontieră, evident că va spori numărul cetăţenilor Republicii Moldova care vor dori să beneficieze de prevederile acestui acord de mic trafic. Cetăţenii care locuiesc în zona frontieră de 50 de kilometri vor avea posibilitatea să beneficieze de serviciile consulare care vor fi prestate de reprezentanţele respective ale României în Republica Moldova", a răspuns Andrei Stratan.

Textul comunicatului de presa al MAEIE - www.mfa.md/noutati/2955/

Rusia – Republica Moldova

- **Oficial Rus Comentează Speranţa R. Moldova că Rusia Va Soluţiona Conflictul Transnistrean. Info-Prim Neo. 17.07.2008.**

Vicepreşedintele comitetului pentru relaţii cu CSI al Dumei de Stat a Federaţiei Ruse, Konstantin Zatulin, pune la îndoială dacă este bine ca R. Moldova să spera că Rusia va soluţiona conflictul transnistrean. Într-un interviu postului moscovit de radio „Eho Moskvî” deputatul a menţionat că „mica Moldova, şi-a îngheţat practic relaţiile cu GUAM, pentru că, după cum se observă, ea mizează pe Rusia în soluţionarea nodului său transnistrean, un nod foarte strâns legat”. „Este bine sau nu, nu se ştie, dar cert este că

mizează”, a spus parlamentarul rus. În același interviu, prim-vicepreședintele comitetului pentru relații cu statele CSI și concetățenii, Konstantin Zatulin, a mai spus că și Georgia a mizat că Rusia va soluționa conflictele din Abhazia și Osetia de Sud, „dar Rusia s-a angajat doar să mențină pacea”.

- **Le Monde: Neutralitatea R. Moldova – Punct Nevralgic Pentru Ruși. Info-Prim Neo. 18.07.2008.**

Ziarul „Le Monde” citează o sursă din cadrul OSCE, care spune că „recent neutralitatea Moldovei a devenit inima dezbaterilor pentru ruși”. Într-un articol intitulat „Moscova propune un „pact de securitate” paneuropean” se spune că administrația de la Kremlin ar căuta să obțină, în urma unui târg de proporții, dreptul de veto asupra extinderii NATO, blocarea proiectului american de construcție a scutului anti-rachetă al SUA în Europa, precum și perspective de neutralitate pentru Ucraina, Moldova și Georgia. Președintele rus, Dmitri Medvedev, încearcă să promoveze printre liderii occidentali ideea sa despre „planul de securitate paneuropean” lansată într-un discurs la Berlin la 5 iunie. Deși încă proaspăt, proiectul este primit cu un amestec de scepticism și perplexitate de către cancelariile occidentale, scrie „Le Monde”, care întrezăresc dorința Rusiei de a-și consolida la maximum rolul său în chestiuni strategice cu privire la viitorul continentului și arhitectura de securitate a acestuia. În acest eventual târg, Rusia ar dori se negocieze pe marginea viitorului „conflictelor înghețate” din Europa (Transnistria, Abhazia, Osetia de Sud), crizelor din Orientul Mijlociu (planul nuclear al Iranului) sau aprovizionării Europei cu hidrocarburi.

SUA – Republica Moldova

- **Președintele Vladimir Voronin la primit pe David Merkel, Asistentul adjunct al Secretarului de Stat al SUA pentru afaceri europene și euro-asiatice. Comunicat de Presa al Președinției RM. 21.07.2008.**

Discuțiile au vizat în special problematica reglementării transnistrene și perspectiva reluării procesului de negocieri în formatul „5+2”. În context, Președintele a reiterat necesitatea identificării soluției pentru conflictul transnistrean în cadrul tratativilor în formatul „5+2”. În cursul întrevederii au fost de asemenea abordate chestiuni din agenda relațiilor bilaterale, efectuat un schimb de opinii pe marginea evoluțiilor de ultimă oră în dialogul purtat de autoritățile moldovenești cu UE, precum și în relațiile Republicii Moldova cu România. <http://www.prm.md/press.php?p=1&s=6320&lang=rom>

NATO – Republica Moldova

- **Președintele Voronin a prezidat ședința Consiliului Suprem de Securitate (CSS). Pe ordinea de zi au figurat și subiectul privind implementarea Planului Individual de Acțiuni Republica Moldova – NATO (IPAP). Comunicat Președinția RM. 17.07.2008.**

[...] Privitor la procesul de implementare a Planului Individual de Acțiuni Republica Moldova – NATO (IPAP) – au fost prezentate informații de către viceprim-ministrul, ministrul afacerilor externe și integrării europene, Andrei Stratan, și ministrul apărării, Vitalie Vrabie. În urma prezentării rapoartelor, s-a decis monitorizarea în continuare de către Comisia Națională pentru Implementarea IPAP a procesului de realizare a prevederilor Planului de către ministerele și instituțiile naționale abilitate. Totodată, ministerele și instituțiile implicate vor realiza măsurile concrete în scopul îndeplinirii, până la finele anului 2008, a tuturor acțiunilor programate și vor transmite Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene propuneri de actualizare a obiectivelor IPAP.

<http://www.prm.md/press.php?p=1&s=6315&lang=rom>

- **Andrei Stratan: Strategia Securității Naționale Va fi Pusă la Baza Altor Strategii. Infotag. 17.07.2008.**

Strategia Securității Naționale va servi drept bază pentru elaborarea Strategiei militare naționale, a Strategiei de informare publică pe probleme de securitate națională și a altor strategii sectoriale în domeniul securității naționale, a declarat, la 17 iulie, în prima ședință a Comisiei Naționale pentru elaborarea Strategiei Securității Naționale, viceprim-ministrul, ministrul Afacerilor Externe și Integrării Europene, Andrei Stratan, vicepreședintele comisiei. Stratan a estimat că strategia va descrie căile de atingere a stării de securitate națională, mecanismele de cooperare dintre componentele sistemului

securității naționale și instituțiile cu responsabilități pe dimensiuni aparte ale securității, procedeele de finanțare a sectorului securității naționale și etapele de reformare a sistemului securității naționale a Moldovei, inclusiv modernizarea forțelor armate din țară. Documentul urmează să fie consultat cu alte țări nemembre ale NATO, care au armată națională și care s-au conformat principiilor europene, dar va ține cont de specificul Republicii Moldova și prezența conflictului transnistrean.

Conflictul Transnistrean

• Mediatorii și Observatorii vor Întări Încrederea între Conducerile de la Chișinău și Tiraspol. Infotag. 22.07.2008.

Reprezentanți ai mediatorilor (OSCE, Rusia, Ucraina) și ai observatorilor (Uniunea Europeană, SUA), au sosit la Chișinău pentru întrevederi cu conducerea Republicii Moldova și Tiraspolului, ca să contribuie la întărirea încrederii între acestea. În timpul vizitei de trei zile în R. Moldova, Reprezentantul Special al Președintelui în exercițiu al OSCE, Ambasadorul Heikki Talvitie, va avea convorbiri cu Președintele Vladimir Voronin și va vizita Tiraspolul, ca să poarte discuții cu Igor Smirnov. Ceilalți doi comediatorii, Rusia și Ucraina, vor participa la convorbiri împreună cu UE și SUA, ambii cu statut de observatori.

OPINII, COMENTARIIL, INTERVIURI

1. Intervenția vicepremierului Andrei Stratan, ministru de Externe, din cadrul ședinței Comisiei pentru integrare europeană din data de 17 iulie 2008.

Stimate domnule Presedinte, Stimata doamna Prim-Ministru, Stimata doamna Vice-Presedinte a Parlamentului. Dintre recente evoluții în dialogul nostru cu UE o relevanță aparte o au consultările informale desfășurate la 8 iulie curent la nivel de experți cu reprezentanții Comisiei Europene, în cadrul cărora a fost efectuate un schimb de viziuni privind principiile generale și obiectivele noului cadru juridic moldo-comunitar.

Încă o dată doresc să reiterez că reuniunea a fost informală și nu avem încă dreptul de a deschide parantezele asupra tuturor subiectelor care s-au discutat, fiindcă că nu avem acceptul reprezentanților Comisiei Europene, dar aș dori să menționez că MAEIE a remis o informație privind rezultatele consultărilor conducerii politice a statului și Dumneavoastra aveți perfecă dreptate, ele s-au petrecut foarte constructiv și rezultatele preventive sunt favorabile următorului progres de consolidare a relațiilor noastre cu UE în dimensiunea următorului document politic.

Același lucru a fost menționat și de către reprezentanții Comisiei Europene care au revenit la Bruxelles, pentru că după aceasta a fost convocată și o ședință de lucru, iarăși informală, unde a fost prezentată informația și apreciat înaltul constructivism al autorităților Republicii Moldova în abordarea subiectului legat de următorul cadru politic moldo-comunitar.

În același timp, aș dori să prezint informația referitoare la poziția Republicii Moldova, propunerile noastre care au fost expuse în cadrul acestei reuniuni.

*noi am propus ca următoarea etapă să fie semnarea
Acordului de Asociere*

Referitor la titlul acordului. Ținând cont de necesitatea negocierii unui nou acord care va depăși calitativ ca conținut și ca denumire actualul Acord de Parteneriat și Cooperare – acest

lucru este reflectat în raportul de progres al Comisiei Europene – delegația Republicii Moldova a solicitat ca titlul noului cadru juridic să fie „Acord de Asociere”. Deci, așa cum s-a vorbit și pe parcursul implementării Planului de Acțiuni de nenumărate ori, conform indicațiilor Dumneavoastră, domnule Președinte, noi am propus ca următoarea etapă să fie semnarea Acordului de Asociere.

Referitor la compartimentul „perspectiva europeană”, delegația Republicii Moldova a solicitat ca viitorul cadru juridic să prevadă

*delegația Republicii Moldova a solicitat ca viitorul
cadru juridic să prevadă perspectiva europeană, astfel
fiind clar obiectivul care corespunde opțiunii europene
a Republicii Moldova*

perspectiva europeană, astfel fiind clar obiectivul care corespunde opțiunii europene a Republicii Moldova.

La solicitarea părții moldovenești de a beneficia de cele 4 libertăți, Comisia Europeană a remarcat că este pregătită să stabilească treptat cu Republica Moldova un regim de comerț liber aprofundat.

– ceea ce pot să menționez – a remarcat că este pregătită să stabilească treptat cu Republica Moldova un regim de comerț liber aprofundat. Deci să mergem pe etapele care au fost propuse țărilor care astăzi sunt în proces de aderare sau de preaderare la UE. În același timp, trebuie să valorificăm la maxim posibilitățile care ne sunt oferite prin acordul de comerț asimetric pe care l-am primit și care este pus în aplicare începând cu 1 martie a.c.

La compartimentul liberalizarea regimului de vize, de asemenea, am propus ca noul acord să prevadă formulări privind perspectiva de obținere a unui regim fără vize de către Republica Moldova sau cetățenii țării noastre pe termen lung. Cu atenție a fost ascultată și acceptată această propunere a autorităților Republicii Moldova și avem încredere că și acest subiect până la urmă va fi pus pe masa de negocieri cu reprezentanții Comisiei Europene, inclusiv și reieșind din considerentul că Republica Moldova recent a semnat Acordul de Mobilitate cu UE, fiind una din țările căreia i-a fost propusă această posibilitate.

La compartimentul liberalizarea regimului de vize, de asemenea, am propus ca noul acord să prevadă formulări privind perspectiva de obținere a unui regim fără vize de către Republica Moldova

următoarele consultări informale vor avea loc la Bruxelles, pe marginea acestui subiect, imediat după ședința Comitetului de cooperare Republica Moldova–UE, pe data de 2 octombrie curent

în următoarea perioadă de timp și care ar fi reflectată în următorul document politic cu UE. Și, de asemenea, aș dori să menționez că următoarele consultări informale vor avea loc la Bruxelles, pe marginea acestui subiect, imediat după ședința Comitetului de cooperare Republica Moldova–UE, pe data de 2 octombrie curent.

Pentru perioada următoare la acest capitol este necesar de a efectua pregătirile pentru viitoarea rundă de consultări, deja vorbesc despre măsurile pe care trebuie să le întreprindem noi, totodată asigurând în perioada respectivă un dialog intens cu partenerii europeni pentru a promova pozițiile Republicii Moldova care le-am discutat la Chișinău.

Pentru perioada următoare la acest capitol este necesar de a efectua pregătirile pentru viitoarea rundă de consultări

În particular este necesar și ne vom concentra eforturile spre:

- promovarea unui dialog intens cu UE;*
- informarea continuă despre progresele obținute în implementarea reformelor.*

În particular este necesar și ne vom concentra eforturile spre:

- Promovarea unui dialog intens cu UE, cu statele membre și în special cu Republica Franceză, în calitatea sa de țară care deține președinția. În acest context, continuăm să organizăm consultări politice la nivel de conducători ai Ministerelor Afacerilor Externe

cu statele membre UE, printre ele fiind recentele întrevederi cu conducătorii Ministerului Afacerilor Externe ai Poloniei, României și Greciei. În următoarea perioadă de timp echipa Ministerului de Externe se va deplasa în Franța și vom avea consultări cu conducerea Ministerului de Externe al acestui stat.

- Al doilea punct este informarea continuă despre progresele obținute în implementarea reformelor pe plan intern. MAEIE va asigura trimiterea tuturor informațiilor de acest tip, în particular cele parvenite sub formă de rapoarte din partea Secretariatului Comisiei naționale de integrare europeană – noi la ultima ședință la Guvern am discutat despre acest lucru. Pentru prioritățile pe care le-am elaborat noi pentru noi, dumneavoastră (președintele Vladimir Voronin – n.n.) le-ați înmânat doamnei Benito Ferrero-Waldner. Noi nu suntem oficial întrebați cum merge implementarea acestor priorități, dar este foarte important ca noi sistematic să informăm colegii noștri de la Bruxelles cum se implementează reformele și care sunt pașii concreți întreprinși de autoritățile Republicii Moldova în domeniul respectiv.
- Referitor la alte activități, aș dori să menționez că în perioada 25-27 iunie la Bruxelles și-a desfășurat activitatea sub-comitetului de cooperare Republica Moldova – UE pentru energie, mediu, transporturi și telecomunicații, știință și tehnologie, sănătate publică, cultură și educație, în cadrul căruia experții au avut posibilitatea să examineze realizările și perspectivele de dezvoltare a relațiilor cu UE în domeniile specificate mai sus. Este extrem de important ca pe lângă schimbul de informații în rezultatul acestei reuniuni de la Bruxelles să fie elaborare și concluziile operaționale ale ședinței, care includ angajamentele sectoriale pe care urmează să le realizăm și noi și partenerii noștri europeni. În acest document sunt reflectate următoarele domenii. Doar câteva exemple de decizii practice convenite în cadrul acestui sub-comitet:
  - partea europeană va oferi suport Moldovei în implementarea strategiei energetice. În septembrie sub auspiciile Comisiei Europene urmează să fie organizate la Chișinău o ședință a donatorilor internaționali. Prima ședință de acest fel a fost organizată în septembrie 2007;
  - urmează a fi lansată o cooperare în domeniul protecției civile între autoritățile relevante din Republica Moldova și Centrul european de monitorizare în domeniul protecției civile a UE;
  - Republica Moldova a fost invitată să participe la un nou program comunitar Media Mondus, conceput pentru susținerea co-producătorilor de cinematografie;
  - Comisia Europeană va acorda expertiză și experiență pentru revizuirea Conceptului național al politicii de mediu, ceea ce va constitui un bloc foarte important în cooperarea noastră cu Uniunea Europeană.

Pentru a valorifica rezultatele concrete ale acestor discuții, la MAE pe data de 14 iulie a fost convocată o ședință de lucru la nivel de miniștri adjuncți, fiind fixate sarcinile exacte ale fiecărei instituții în parte. De asemenea s-a propus ca măsurile concrete din concluziile operaționale a sub-comitetului să fie incluse în agenda internă a țării cu privire la procesul de integrare pentru următoarea perioadă de timp.

La 27 iunie, în cadrul reuniunii ministeriale a Comunității energetice s-a reconfirmat disponibilitatea UE de a iniția negocierea cu Republica Moldova privind acordarea statutului de membru al acestei organizații. Deci, practic, ceea ce am început noi să realizăm în ultimii 3 ani, fiind de la bun început un lucru incredibil că Moldova va avansa și va ajunge la această situație, astăzi putem să menționăm deja că Comisia Europeană și țările membre ale UE sunt gata să susțină Republica Moldova.

La 27 iunie, în cadrul reuniunii ministeriale a Comunității energetice s-a reconfirmat disponibilitatea UE de a iniția negocierea cu Republica Moldova privind acordarea statutului de membru al acestei organizații

Apartenența la spațiul european aeronautic comun înseamnă în linii generale integrarea deplină în UE la capitolul aviației civile

La data de 7 iulie în incinta MAE a avut loc ședința cu oficialii Comisiei Europene privind explorarea oportunității aderării Republicii Moldova la zona europeană aeronautică comună. De asemenea, foarte multe măsuri au fost întreprinse ca țara noastră să fie admisă în această zonă. Apartenența la spațiul european

aeronautic comun înseamnă în linii generale integrarea deplină în UE la capitolul aviației civile, fapt care în mod cert ar trebui să constituie o prioritate pentru Republica Moldova. Și aceasta totalmente se înscrie, domnule președinte, și în aspectul discuțiilor pe care le-am avut astăzi (joi, 17 iulie – n.n.) în cadrul ședinței Consiliului de Securitate, privind responsabilitatea Republicii Moldova în domeniul controlului spațiului aerian și cooperării cu instituțiile europene. Urmare a ședinței care s-a petrecut la Chișinău s-a

conturat necesitatea formării unei poziții unice a Republicii Moldova față de aderarea la zona aeronautică și totodată urmează să valorificăm propunerea Uniunii Europene de a oferi suportul Comisiei Europene în vederea realizării unui studiu privind aderarea țării noastre și de ce noi avem nevoie din partea UE.

Pe data de 26 iunie s-a petrecut ședința la nivel de experți Republica Moldova – UE privind determinarea modului de implementare a Parteneriatului de Mobilitate la nivel tehnic. Pe data de 4 iulie s-a efectuat vizita experților Băncii Europene de Investiții în Republica Moldova, care de asemenea se înscrie în documentul general de cooperare cu UE.

Și pe data de 3-4 iulie la Chișinău s-a aflat într-o vizită oficială directorul general al Europol, în cadrul căreia progresele Republicii Moldova în domeniul combaterii migrației ilegale, luptei contra traficului de ființe umane și droguri au fost calificate drept pozitive și astfel a fost accentuată posibilitatea semnării pe parcursul anului viitor a acordului operațional dintre Republica Moldova și Europol. Practic merge și integrarea dimensională și pe acest domeniu a Republicii Moldova cu structurile europene.

Vladimir Voronin: Poftim – întrebări...Domnule Stratan, eu vreau să clarificăm un lucru. În timpul discuțiilor cu dna Hardemann, cum dumneavoastră ați presimțit – au apărut la noi probleme pe care noi nu le putem depăși? Și care sunt aceste probleme, în ce domenii, ce noțiuni conțin aceste probleme pe care noi nu le-am putea depăși în cadrul noului document care trebuie să fie elaborat împreună cu Comisia Europeană?

Andrei Stratan: Eu cred, domnule Președinte, că noi o să încercăm să depășim toate întrebările care mai există. Dar aș dori să menționez că a fost o situație de bunăvoință și receptivitate la ceea ce am propus noi în cadrul acestei ședințe. Deci nu au fost obstacole serioase sau deodată respingerea propunerilor din partea autorităților noastre. Ele au fost fixate și, evident, că Comisia Europeană nu poate să adopte decizia până nu va consulta țările membre ale UE.

Vladimir Voronin: Poate să nu fim atât de modești? Poate să mergem mai mult și mai departe? Sau în fața Comisiei Europene tot sunt niște obstacole sau niște momente care nu le putem imediat din start depăși?

Andrei Stratan: Aceasta a fost prima rundă de consultări informale, deci ele vor mai urma. Deci a fost un fel de testare a pozițiilor. Deja pot să menționez că, iarăși, la indicația pe care dumneavoastră ați transmis-o autorităților în cadrul unei din ședințele Comisiei naționale a fost definitivat proiectul Acordului de Asociere, și această este versiunea autorităților Republicii Moldova. Deci noi am lucrat foarte mult asupra acestui document și probabil că în cadrul următoarei ședințe, deja de la Bruxelles, acest document va fi prezentat, care include în sine deschiderea tuturor acestor libertăți și dorințe care le avem noi vis-a-vis de cooperarea cu UE.

Vladimir Voronin: Dar dacă noi comparăm ceea ce avem noi cu tot acest drum pe care l-a parcurs alte state care deja sunt membre ale UE, noi cum arătăm în această comparație?

Andrei Stratan: Până în prezent în documentul pe care l-am avut cu UE nu a fost scris tranșant că Moldova are perspectivă de aderare la UE, ceea ce propunem noi să fie inclus în următorul document politic. Moldova nu a fost admisă cu acces mai mare la cele 4 libertăți, ceea ce propunem noi să fie inclus în următorul document. Și suntem optimiști și pare-mi-se sunt toate premisele ca toate aceste propuneri ale noastre să fie incluse. Pentru că ele nicidecum nu diferă de ceea ce au obținut în cadrul negocierilor alte țări din Europa de Sud-Est cu UE. Și acesta este argumentul nostru. Inclusiv și deținerea președințiilor la cele 5 organizații, inclusiv a procesului de Cooperare în Europa de Sud-Est, încă o dată demonstrează că Moldova este văzută și tratată de UE în egalitate măsură din punct de vedere politic ca și celelalte țări din Balcanii Occidentali.

„...sunt toate premisele ca toate aceste propuneri ale noastre să fie incluse”, A.S.

Vladimir Voronin: Aceasta este foarte important – să nu rămânem în urmă comparativ cu graficul altor țări. E clar, la momentul respectiv, Trebuie să fie niște etape bine conturate. Alte întrebări, poftim? Mulțumim.

Transcriere de Asociația pentru Politica Externa.

2. Intervenția Președintelui Vladimir Voronin la Ședința Comisiei pentru Integrare Europeană din 17 iulie 2008. Transcriere APE. 18.07.2008.

Planific să petrec săptămâna viitoare o ședință la Președinție pe marginea problemei legate de migrație. Aceasta va fi o ședință foarte serioasă, cu măsuri foarte serioase.

Eu am avut ieri (miercuri, 16 iulie – n.n.) o întâlnire cu însărcinatul cu afaceri al Ambasadei Statelor Unite în Moldova, Rudolf Perina. Am avut o întâlnire de 4 ore, în cadrul căreia am discutat foarte mult problemele legate de trafic.

„Noi suntem într-un pericol foarte serios și aici trebuie să ridicăm în picioare toate instituțiile, toată societatea”, V.V.

Noi suntem într-un pericol foarte serios și aici trebuie să ridicăm în picioare toate instituțiile, toată societatea. Pentru că după ce noi am redus Departamentul Migrațiune, împuternicirile acestui departament am trecut într-o mare măsură la Ministerul de Interne. Dar nu toate. Și noi toți am crezut că cu 25 sau 30 de persoane în cadrul acestui Centru de combatere a traficului din cadrul MAI noi o să hotărâm toată problema în țară. Nu merge așa ceva.

Ministerul Culturii și a Turismului se ocupă cu licențe pentru firmele turistice care se ocupă de acest trafic și nu duc nicio responsabilitate, nicio evidență a persoanelor care pleacă și nu se mai întorc – pleacă ca turiști, dar de fapt nu se mai întorc. Mai sunt și alte instituții în țară care se ocupă de acest trafic – agențiile de sport, același Minister al Culturii, cu listele artiștilor care sunt completate cu diferite persoane care nu au nicio atitudine față de colectivul artistic, delegații sportive care nicio atitudine nu au față de sportul respectiv și multe alte organizații care fac acest trafic după spatele organelor oficiale și chiar în cadrul instituțiilor oficiale.

Acest Centru trebuie să fie metodologic, instructiv și de control. MAI nu a făcut un lucru foarte important. În fiecare comisariat de poliție trebuiau create subdiviziuni teritoriale. Pentru că acest trafic nu se face în jurul Ministerului de Interne, pe strada Bender sau Armeană.

Iată de ce săptămâna viitoare vom face o ședință foarte dură la acest capitol și noi trebuie să ieșim din această situație. Nu-i frumos. Atâtea lucruri pozitive au fost făcute și la urmă ne-am împiedicat. Granicerii nu răspund de nimic, Ministerul Dezvoltării Informaționale nu răspunde, sistemul informațional nu lucrează, noi nu cunoaștem situația cu oamenii din țară – care pleacă, care se întorc, care nu se întorc. Serviciul de statistică tot nu face nimic în acest domeniu. Departamentul muncii care se ocupă de acest serviciu în cadrul Ministerului Economiei și Comerțului tot nu face analize ale situației și pierdem foarte mult din imaginea țării, pierdem din cetățenii noștri, pierdem în economie. Multe lucruri se pierd.

Cu privire la Graficul de Lucru de mai departe în cadrul dialogului cu UE pe problema noului Acord.

Ce este important pentru noi în acest grafic, stimați colegi? Deja noi am vorbit de multe ori. Astăzi însă eu vreau să atrag atenția la unele momente de ordin general:

1. De la 26-27 mai relațiile Moldovei cu UE au atins un nivel calitativ nou. Moldova a devenit a doua țară, după Ucraina, cu care Uniunea Europeană a hotărât să pornească la elaborarea unui acord de tip nou. În iunie, acestui grup i s-a alăturat și Rusia. Comisia Europeană și-a elaborat deja viziunea asupra conținutului acordului său cu Moldova și asupra viitoarei faze de parcurs. Pe 23 iunie acest lucru a fost discutat în cadrul grupului de lucru COEST.

Ce ne propune nouă Comisia Europeană?

“Comisia consideră că mandatul va fi aprobat după alegerile parlamentare din Moldova din 2009, acest lucru fiind condiționat de caracterul democratic al desfășurării acestor alegeri”, V.V.

Comisia intenționează să elaboreze textul mandatului Uniunii Europene pentru negocierile cu Moldova și să-l transmită țărilor membre ale UE spre discutare până la sfârșitul anului 2008. Totodată, Comisia consideră că mandatul va fi aprobat după alegerile parlamentare din Moldova din 2009, acest lucru fiind condiționat de caracterul democratic al desfășurării acestor alegeri. Subliniez – nu este vorba despre începerea negocierilor asupra noului acord, ci doar de timpul în care va fi aprobat mandatul. Scopul Moldovei este de a urgenta acest proces. Adică de a face în așa fel ca mandatul pentru negocieri să fie aprobat până la alegeri.

Și nu este vorba ca, în urma aceste decizii, să obținem anumite dividende politice pe plan intern, în cadrul campaniei electorale. Este vorba ca în timpul campaniei electorale, care la acel moment va atinge apogeul său, nimeni să nu fie tentat să pună la îndoială însăși opțiunea europeană a Moldovei, să speculeze pe această temă în cadrul polemicilor preelectorale. Pentru întreaga țară, pentru majoritatea partidelor politice, ar fi un semnal foarte bun, ar fi o realizare comună a noastră. Evident, pentru atingerea acestui scop va trebui ca noi toți să convingem Uniunea Europeană de necesitatea adoptării unei asemenea decizii, adică de necesitatea aprobării mandatului pentru desfășurarea negocierilor cu Moldova.

În acest context, consider absolut insuficient dialogul nostru cu Republica Franceză. Și nu este vorba numai de faptul că, actualmente, Franța deține președinția în cadrul Uniunii Europene. Prestigiul Franței în Uniunea Europeană este atât de mare, încât fără un dialog politic intens cu această țară, cu Germania, cu Italia, alte țări membre ale UE de acest calibr, în general este greu să vorbim despre procesul de integrare europeană. Iar dialogul nostru, suma eforturilor depuse, numărul și calitatea proiectelor și a acțiunilor comune e sub orice critică. Și aceasta în condițiile în care Moldova are calitatea de membru al Francofoniei, iar în Moldova își desfășoară activitatea investitori francezi serioși, cum ar fi Lafarge, Orange și alții.

“În acest context, consider absolut insuficient dialogul nostru cu Republica Franceză”, V.V.

Subliniez rolul decisiv al Franței pentru Moldova atât la etapa stabilirii mandatului, cât și după demararea negocierilor. Dacă Moldova a reușit să fie convingătoare în această problemă în cazul a mai bine de 10 țări din Uniunea Europeană, consider că noi vom fi în stare să găsim argumente și pentru țara care deține președinția în cadrul UE. Și suntem obligați să facem lucru acesta cu domnul ministru, și cu toții împreună.

„Toată activitatea de politică externă promovată de autoritățile Republicii Moldova va avea sens numai în cazul în care vom impulsiona considerabil procesul promovării reformelor europene”, V.V.

2. Toată activitatea de politică externă promovată de autoritățile Republicii Moldova va avea sens numai în cazul în care vom impulsiona considerabil procesul promovării reformelor europene. O altă modalitate de a convinge Comisia Europeană, precum și țările membre UE noi cu dumneavoastră pur și simplu nu avem. La etapa actuală – de la încheierea consultărilor cu Comisia Europeană până în a doua jumătate a lunii octombrie – nu se prevăd niciun fel de evenimente deosebite, ea urmînd a fi utilizată la maximum de Moldova pentru îndeplinirea tuturor „temelor pentru acasă”, teme ce și-au găsit reflectarea în Planul de priorități.

Țin să declar fără echivoc că, dacă vom rata această perioadă de timp, noi nu vom mai avea o altă șansă de a ne face auziți și de a fi înțeleși de partenerii noștri europeni corect. La mijlocul lunii octombrie noi trebuie să le demonstrăm partenerilor europeni că peste 50 la sută din prevederile Planului de priorități au fost deja realizate. La 16-19 octombrie, în Marea Britanie, în cadrul prestigiosului for Wilton Park, se preconizează desfășurarea unei conferințe internaționale reprezentative cu genericul „Moldova: evoluții pozitive”. În condițiile unui progres incontestabil, realizat de noi acasă, conferința poate servi drept un excelent for în cadrul căruia Moldova va putea face dovadă concludenței poziției sale.

3. A fi concludent înseamnă să operezi cu fapte. După mine, noi încă nu ne-am însușit această logică în relațiile cu partenerii noștri europeni. Există o serie întregă de probleme sensibile pe care le abordează permanent reprezentanții UE aici în Moldova și cei care ne vizitează, cum ar fi cele ale libertății mass-media, sau de exemplu cele ale asigurării financiare a raioanelor în care la putere se află opoziția. Acolo unde problemele și pretențiile colegilor noștri europeni sunt convingătoare, trebuie să facem tot posibilul pentru a redresa situația. Acolo, însă, unde avem contraargumente trebuie să le prezentăm. Pentru că dacă se vorbește despre un raion unde la putere este opoziția și când noi ne clarificăm vedem că toate transferurile de la buget central sunt efectuate la 100 de procente, în timp ce în orașul Bălți, unde la putere se află partidul de guvernământ, transferurile sunt realizate doar la 60 și ceva de procente, atunci aceste argumente trebuie de pus pe masă. Adică nu cu orice preț noi să aplecăm capul și să spunem că suntem vinoveți în cazurile când totul este cu totul invers. Pentru că datoria opoziției întotdeauna este să întoarcă totul cu fundul în sus, că altfel cine o să-i asculte și cine o să-i susțină?

„A fi concludent înseamnă să operezi cu fapte. După mine, noi încă nu ne-am însușit această logică în relațiile cu partenerii noștri europeni, V.V.

Noi trebuie să le prezentăm în scris, sub forma unor răspunsuri clare și concrete, bazate pe cifre, pe informații, nu pe discuții, pe vorbe, pe demagogie – că ei sunt răi dar noi suntem buni. Așa nu se discută și nu se hotărăște nimic. Fără a amâna pentru mai târziu, rog Guvernul în persoana Ministerului Finanțelor să pună la dispoziția reprezentanței Comisiei Europene, domnului De Montis, structura bugetelor locale, date despre transferurile efectuate de la bugetul central către aceste organe locale, inclusiv către municipiile Chișinău și Bălți, către toate centrele raionale, precum și o informare cu privire la mijloacele financiare de care dispun raioanele. Adică mijloacele lor financiare. Că ei au executat bugetul pe 6 luni, eu am văzut, cu 106 procente. Înseamnă că au sursele lor. Astăzi raioanele au 600 milioane lei la conturi. Trebuie și asta de arătat. Dar nu să umblăm și să bocim.

“dacă noi am prezenta Comisiei informații regulat privind structura mijloacelor electronice de informare din Moldova și numărul lor, privind raportul dintre numărul și tirajele ziarelor de diferită orientare, n-ar exista nici majoritatea întrebărilor legate de libertatea mass-media”, V.V.

Știți, nu întotdeauna problema se oprește în bani. Poți să ai și bani și să nu poți face nimic. Și acest lucru ei l-au demonstrat, fiind la guvernare 10 ani până la noi, și acum demonstrează în raioanele în care sunt la conducere. Având bani pentru necesitățile primordiale ei nu hotărăsc nimic. Și asta noi trebuie să dovedim. Consider că dacă noi am prezenta Comisiei informații regulat privind structura mijloacelor electronice de informare din Moldova și numărul lor, privind raportul dintre numărul și tirajele ziarelor de diferită orientare, n-ar exista nici majoritatea întrebărilor legate de libertatea mass-media. Că ele se opresc numai la aceasta. Mai mult, celelalte libertăți le au toate, în toate direcțiile, da unii nici măcar nu vor să le folosească. Inițiativa mea referitor la modificarea articolului 16 din Codul Civil au întâmpinat-o „v știki” (la baionetă – n.n). Nu le place categoric.

Asemenea „note informative” trebuie elaborate în privința tuturor așa-ziselor probleme sensibile. Și aici noi trebuie să ne înțelegem cum repartizăm aceste probleme care tot timpul se vehiculează. Trebuie să arătăm adevărul. Pentru că aceste neadevăruri, și aceste demagogii, și aceste discuții

influențează negativ nu asupra unor personalități care stau la această masă de ședință, ci influențează negativ imaginea țării noastre, pe direcția noastră strategică de integrare europeană. Nu mă afectează numai pe mine, afectează acel complex de măsuri pe care noi suntem obligați să le promovăm.

Aceasta va spori calitatea dialogului nostru cu Uniunea Europeană, ca să fim mai corect înțeleși. Căci problema actualei percepții a Moldovei în multe capitale din Uniunea Europeană o constituie faptul că mulți evaluează situația pe baza unor zvonuri, cred în vechile stereotipuri, se informează exclusiv din presa de opoziție și din presa electronică care poate să arunce, și aruncă, ce vrei pe paginile internetului. Există un deficit de informații elementare, clare, laconice, bine generalizate și prezentate convingător sub aspect vizual, despre situația reală în diferite domenii din țara noastră.

“...problema actualei percepții a Moldovei în multe capitale din Uniunea Europeană o constituie faptul că mulți evaluează situația pe baza unor zvonuri, cred în vechile stereotipuri, se informează exclusiv din presa de opoziție și din presa electronică care poate să arunce, și aruncă, ce vrei pe paginile internetului”, V.V.

Eu vorbesc acest lucru în prezența mass media. Vedeți câți sunt ei aici? Și ei trebuie să aibă soviste, că asta-i țara noastră. Asta nu-i țara lui Voronin, că eu n-am privatizat nimic. În țara noastră a tuturor și noi trebuie să arătăm lumii întregi care sunt eforturile concrete ale Moldovei, dar nu acele supte din degetele murdare ale cuiva și cu interesele respective.

Ei cred că dacă ei pe noi ne-or cufunda în probleme de integrare europeană, ei o să câștige ceva. Nu câștigă nimeni nimic. Țara pierde și nimeni nu câștigă nimic. Nu este nevoie de propagandă, și nimeni nu dorește să facă această propagandă, ci numai de fapte concrete. Noi cu UE nu putem să vorbim cu propagandă și demagogie. Trebuie să vorbim cu UE cu fapte concrete.

Asemenea „note informative” sînt necesare, în primul rînd, în problema libertății mass-media, în problemele teleradiodifuziunii publice, sistemului electoral, cu privire la noua lege a dublei cetățenii, care se tratează de cine vrei cum vrei, la inițiativele economice și financiare liberale, la măsurile de combatere a corupției, la climatul investițional, la planurile de privatizare și la multe alte chestiuni pe care le abordează de cele mai multe ori colegii noștri europeni. Consider că anume informații de acest tip trebuie plasate și pe site-ul Comisiei naționale pentru integrare europeană.

„Uniunea Europeană nu este „ciastnaia lavocika” (prăvălia privată – n.n.) a cuiva și toată societatea, toată țara trebuie să se ocupe de această chestie. Este o problemă strategică națională”, V.V.

Cum, sunteți de acord? Nu, că altfel nu putem! Cu ce ocazie să stăm noi tot timpul în apărare, interesantă treabă!? Uniunea Europeană nu este „ciastnaia lavocika” (prăvălia privată – n.n.) a cuiva și toată societatea, toată țara trebuie să se ocupe de

această chestie. Este o problemă strategică națională. Este acel concept național pe care noi tot timpul îl căutam, ideea națională. Aceasta este ideea națională a țării noastre.

Dacă sunteți de acord atunci așa și trebuie de procedat, numai să ne înțelegem care și cu ce domeniu o să lucreze. Noi o să ne înțelegem cu dumneavoastră și o să stabilim aceste dimensiuni și aceste informații pentru Comisia Europeană.

3. Mesaj Univoc Adresat de Consiliul Europei Republicii Moldova. Comentariu de Eugen Revenco, Director de Programe al APE. Info-Prim Neo. 17.07.2008.

Vizita Președintelui Adunării Parlamentare a Consiliului Europei (APCE), Luis Maria de Puig, efectuată la Chișinău săptămâna trecută, precede încheierea sesiunii de vară a legislativului moldovenesc și urmează după încheierea sesiunii de vară a APCE.

În cadrul sesiunii de vară a APCE, la 25 iunie, a fost adoptată Rezoluția nr. 1619 privind funcționarea instituțiilor democratice în Europa, care face referințe exprese și la starea de lucruri din Moldova. Acest act evaluează situația din Moldova de la ultima rezoluție din octombrie 2007, însă a fost trecut cu vederea atât de legislativul R. Moldova cât și de media națională. Documentul, însă, este foarte important și interesant: pe cât de favorabil este unor forțe politice, pe atât de critic poate fi tot la adresa acestora. În fond, am putea considera această rezoluție și aprecierile Președintelui APCE ca o evaluare intermediară a randamentului forului legislativ de la Chișinău.

Venirea în Moldova a Președintelui APCE a fost o bună ocazie de a transmite direct conducerii de la Chișinău, partidelor de opoziție și societății în ansamblu, mesajul privind starea de spirit în Consiliul Europei referitoare la respectarea angajamentelor și progresele realizate din noiembrie/octombrie 2007 încoace. Întâlnirile cu liderii partidelor politice, conducerea municipalităților și cu unii reprezentanți ai societății civile au furnizat subiecte și informații noi pentru APCE referitoare la situația din R. Moldova.

Poziția Adunării Parlamentare a fost reiterată public în discursul pe care Luis Maria de Puig l-a ținut în fața legislativului moldovenesc, de unde putem desprinde câteva puncte.

În primul rând, Președintele APCE a ținut să sublinieze că reformele promise la momentul aderării trebuie accelerate, pentru că monitorizarea respectării angajamentelor de aderare a Moldovei durează 13 ani! Consiliul Europei, în specil APCE, recunoaște, desigur, progresele realizate prin adoptarea unor acte legislative, dar este nevoit să spună că esența lucrurilor nu s-a schimbat spre o stabilitate democratică. Adică, R. Moldova este încă departe de îndeplinirea angajamentelor asumate. De rând cu micile progrese, sunt constatate nereguli, în special sub formă de:

- stagnări în adoptarea legislației, cea mai strigătoare fiind reforma procuraturii care nu progresează;
- regrese, inclusiv în legislația electorală, încetarea transmisiunilor directe a ședințelor legislativului, etc.

Domeniile criticate constituie “pachetul standard moldovenesc”: justiția, libertatea de exprimare, combaterea corupției, reforma administrativă și condițiile de activitate a municipalităților, aspectele electorale, reforma procuraturii. Altfel zis, Strasbourgul așteaptă soluții definitive și nu doar o dinamică pozitivă.

Apoi, alegerile parlamentare din 2009 vor fi o condiție nouă de observare a progreselor. Pregătirea către alegeri va fi urmărită pe parcursul anului și nu numai în ziua alegerilor. În acest sens, cu referire expresă la R. Moldova, Rezoluția 1619, la p. 5.3 prevede că reformele și procesele electorale trebuie să fie angajate având ca obiectiv minimal:

- micșorarea pragului electoral (APCE “regreta recentă decizie a legislativului moldovenesc care ridică pragul electoral la 6% pentru listele de partid”);
- crearea unei proceduri eficiente de plângeri și apel legate de alegeri;
- crearea de condiții egale pentru toate partidele în cursă, inclusiv în ceea ce privește acoperirea mediatică a campaniei, care trebuie să fie justă și nepărtinitoare;

De asemenea, constatarea micilor progrese înregistrate vin întru susținerea generală și încurajarea procesului de integrare europeană și a integrității teritoriale a R. Moldova.

Președintele APCE a subliniat o nouă condiție specificată în Rezoluția 1619, referitoare la observarea pregătirii și desfășurării alegerilor parlamentare din 2009. Această condiție vine după ultimele inițiative și modificări legislative cu un asemenea impact, după “succesul” mediatizat al Rezoluției din octombrie 2007. În consecință, indiferent de viteza și calitatea reformelor pe care le va promova legislativul în 2008, R. Moldova nu mai are șanse să încheie procedura de monitorizare a angajamentelor de bază în anul curent. Iar pe plan intern, putem intelege că ultimele “evoluții” legislative referitoare la alegeri (codul electoral, transparența dezbaterilor publice, calitatea campaniei electorale, accesul egal la mass-media s.a.) nu au adăugat stabilitate în funcționarea instituțiilor democratice. Ba din contra, căci monitorizarea se va extinde și pentru cel de al 14-lea an!

Credibilitatea scăzută a autorităților naționale în fața cetățenilor săi face să crească importanța (imaginii) Consiliului Europei în Moldova, ceea ce întărește valoarea mesajelor transmise de Luis Maria de Puig liderilor de la Chișinău. Discursul său în fața forului legislativ moldovenesc a asigurat că același mesaj să fie comunicat fără distorsiuni Parlamentului în ansamblu și societății. Deoarece, anume legislativului în ansamblu și nu doar unei formațiuni politice, îi revine sarcina de adoptare și control al implementării efective și uniforme a reformelor. <http://info-prim.md/?x=22&y=16259>

4. Andrei Stratan și Igor Munteanu despre Perspective unui nou document-cadru cu UE. Europa Libera. Transcriere APE. 14.07.2008.

Valentina Ursu: *Seful diplomatiei moldovene a declarat pentru Europa Libera ca un Acord de asociere ar fi pe potriva asteptarilor Chisinaului.*

“Nu exclud, urmatorul document politic semnat cu Uniunea Europeana va fi un document in premiera, pe care astazi nu-l vor avea alte state care merg pe drum spre Uniunea Europeana”, A.S.

Andrei Stratan: Nu exclud, urmatorul document politic semnat cu Uniunea Europeana va fi un document in premiera, pe care astazi nu-l vor avea alte state care merg pe drum spre Uniunea Europeana. Document politic, cu noi

angajamente, cu un nou nivel al relatiilor politice moldo-comunitare, care ne va da posibilitatea sa progresam in petrecerea reformelor si in apropierea Republicii Moldova de valorile europene. Astazi examinam, cu partenerii nostri europeni, includerea in urmatorul document politic a celor patru libertati, care ar putea sa le ofere Uniunea Europeana unui stat aspirant la integrarea in Uniunea Europeana.

Valentina Ursu: *Igor Munteanu, directorul de la IDIS Viitorul, are o alta viziune asupra faptului, cum vor evolua relatiile dintre Chisinau si Bruxelles in viitorul apropiat.*

Igor Munteanu: Ceea ce poate cere diplomatia de la Chisinau, face parte din pachetul electoral si nu dintr-o suita de angajamente serioase, pe care si le-ar dori, autoritatile. Comisia Europeana, categoric, nu va oferi nimic, care poate fi semnat pina la sfirsitul anului, pentru ca in calcul se iau si felul in care se vor desfasura alegerile, si probabil succesiunea la putere in Republica Moldova. Respectiv, putem vorbi despre un nou accord abea dupa scrutinul parlamentar din 2009. Abea dupa asta cred ca vom putea ajunge din urma locomotiva Ucrainei, pentru ca acum trebuie sa ne raportam si punctual nostru de referinta este Ucraina, nu Balcanii de Vest, pentru ca in Ucraina exista o alta abordare, exista un alt liant guvernamental care incearca prin atingerea de consens intern sa identifice prioritatile de politica externa si interna, nu prin dezunitate si prin conflicte permanente fata de partidele politice din afara liantului guvernamental.

“Comisia Europeana, categoric, nu va oferi nimic, care poate fi semnat pina la sfirsitul anului, pentru ca in calcul se iau si felul in care se vor desfasura alegerile, si probabil succesiunea la putere in Republica Moldova”, I.M.

Valentina Ursu: *Demnitarii europeni au mentionat cu diverse ocazii ca autoritatile Republicii Moldova urmeaza sa persevereze in procesul de implementare a reformelor in domeniile justitiei, combaterii coruptiei, al libertatii mass-media, in impulsionearea climatului de afaceri. Amintim ca la finele lunii Mai Comisia Europeana a facut publica decizia de a incepe perioada de reflectie asupra elaborarii unui nou cadru juridic dintre Republica Moldova si Uniunea Europeana.*

Transcriere APE.

5. Când ar fi mai Bine să fie Acordat Mandatul de Începere a Negocierilor Privind Noul Acord Juridic RM-UE, Înainte sau După Alegerile din 2009? Comentariu de Oleg Cristal. 21.07.2008.

Chișinăul va insista ca mandatul de începere a negocierilor privind noul acord juridic R.Moldova-Uniunea Europeana să fie acordat până la viitoarele alegeri parlamentare, în timp ce Comisia Europeana a dat de înțeles că acest lucru se va produce după scrutinul din 2009. Argumentul părții moldovenești în ce privește necesitatea obținerii acestui mandat până la alegerile parlamentare este ca în campania electorală

nimeni să nu pună la îndoială obținerea europeană a R. Moldova. Este logic acest lucru, la fel de firești sunt și demersurile pe care Chișinăul le va intensifica în acest sens, inclusiv în raport cu actuala președinție a UE, Franța. Totuși, când ar fi mai bine pentru perspectiva europeană a R. Moldova obținerea acestui mandat? Cred că după alegeri, pentru că atunci vom putea obține un conținut al mandatului mai favorabil pentru R. Moldova.

Textul proiectului Acordului de Asociere (denumire propusă de Chișinău), definitivat de MAEIE, conține accesul treptat al R. Moldova la cele patru libertăți (deplasarea persoanelor, a mărfurilor, a capitalului și a serviciilor), precum și stabilirea unei perspective de aderare. Sunt obiective îndrăznețe și salut formularea acestora. Însă la moment UE nu este pregătită să ofere aceste perspective R. Moldova. Aici se înscrie criza internă prin care trece iarăși această comunitate, după votul negativ dat de irlandezi Tratatului de la Lisabona, precum și situația incertă în legătură cu ratificarea acestui document de către Cehia. Se pare că problema Poloniei (de aceeași natură) a fost soluționată. Actuala președinție a UE, Franța, deși a dat de înțeles că sprijină aspirațiile europene ale R. Moldova, este concentrată în sudul Europei, în special asupra proiectului Uniunii Mediteraniene. Ea se mai confruntă cu probleme ce țin de majorarea prețurilor la carburanți și alimente.

Viitoarea președinție simetrică a UE va fi a Cehiei, care susține plenar integrarea europeană a R. Moldova, în speță extinderea spre Est a UE. Prin urmare, în prima jumătate a lui 2009 vom avea un aliat puternic în persoana președinției UE - Cehia. Până după alegerile parlamentare din 2009, sper să fie depășită situația de impas cu ratificarea Tratatului de la Lisabona, astfel că poate spori optimismul și deschiderea birocrațiilor europeni față de vecinătatea Estică. Până în primăvara anului viitor Comisia Europeană urmează să definitiveze concepția Parteneriatului Estic (lansată de Polonia și Suedia) care prevede o integrare a UE cu vecinii din est. Acest Parteneriat prevede accesul treptat a unor state din estul Europei (care nu sunt membre ale UE) - R. Moldova, Ucraina, Georgia, Azerbaidjan și Armenia la câteva libertăți comunitare (liberul schimb, un regim facilitat de deplasare a persoanelor etc.). Prin urmare, în primăvara viitoare UE va fi mai deschisă spre Est.

Totuși, principalul argument pentru ca mandatul Comisiei Europene privind negocierile cu R. Moldova să fie unul cât mai favorabil țării noastre este organizarea democratică a alegerilor parlamentare. Acest lucru a fost subliniat de către oficialii europeni, inclusiv președintele APCE. Având un astfel de atu (alegeri libere și corecte), precum și ținând cont de o deschidere mai mare a UE față de Est (implicit R. Moldova), putem asista la negocierea unui text a Acordului de Asociere (care ar putea fi acceptat și de UE), luându-se în calcul toate cerințele ambițioase ale Chișinăului. Până la viitoarele alegeri parlamentare mai avem timp și pentru aprofundarea reformelor în domeniile problematice. Iar faptele contează mult pentru europeni.

Spuneam că insistențele părții moldovenești sunt la fel de firești. Este bine să fim activi și să cerem cât mai mult. Însă există un risc, în cazul în care mandatul de negocieri va fi acordat până la viitoarele alegeri parlamentare (deși nu prea cred în această perspectivă, din mai multe considerente). Conținutul acestui mandat va fi limitat, astfel ca obiectivele formulate de Chișinău să nu fie luate în calcul integral. Să nu repetăm greșeala din perioada negocierii Acordului privind facilitarea regimului de vize (2007), când Comisia Europeană a obținut un mandat de negocieri în anumite limite, iar Chișinăul cerea mai mult decât oferea acel mandat. Astfel, Comisia Europeană a subliniat că în cazul în care R. Moldova nu acceptă oferta Bruxelles-ului (formulată în mandat), atunci ea va fi nevoită să încerce să obțină un alt mandat de la cele 27 de state-membre, procedură care este anevoioasă și de lungă durată, și care nu înseamnă că va fi o reușită. În acele condiții, Chișinăul a renunțat la solicitările ambițioase (renunțarea la regimul de vize) și a semnat un text al Acordului pe care-l avem astăzi. Trecutul trebuie să ne învețe!

<http://oleg-cristal.blogspot.com/2008/07/cnd-ar-fi-mai-bine-s-fie-acordat.html>

6. Andrei Popov și Oleg Serebrian despre Șansele Normalizării Relațiilor Moldo-Romane în Emisiunea lui Vasile Botnaru Punct și de la Capăt. Radio Europa Libera. 13.07.2008.

Vasile Botnaru: *Buna vecinatate a Republicii Moldova cu Uniunea Europeana incepe la borna pe care scrie "Sculeni", localitatea de pe malul sting al Prutului. Romania iese in cale ori de cite ori Chisinaul isi face streasina cu mina ca sa scurteze distanta pina la Bruxelles. Astea sunt datele problemei, care pot fi transformate intr-un avantaj, spun o multime de experti, uitindu-se la lucrurile care leaga cele doua tari, mult mai multe decit cele care se aseaza de-a curmezisul. Ei, bine, dupa recenta vizita la Chisinau a ministrului roman de externe e si firesc sa ne intrebam, daca nu cumva relatiile moldo-romane ar putea reveni la o minima normalitate, dupa o lunga perioada de inghet, cum spun politicienii. In realitate fiind vorba de o ostilitate latentă, din alea descrise in povestile cu soacre si nurori sau cu balauri si Ilene Cosinzene. Pina atunci cind doamna premier Zinaida Grecianii si-a facut aparitia in fata presei, exact dupa vizita lui Lazar Comanescu, jurnalistii i-au cerut sa comenteze bombanelile presei nemulumite de rezultatele "cam subtiri", la parerea mai multor editorialisti de la Chisinau si de la Bucuresti, ale vizitei ministrului Comanescu in capitala "celui de-al doilea stat roman", asa cum l-au definit si continua sa-l defineasca mai multi colegi de garnitura politica ai sefului diplomatiei romane. Iata care a fost comentariul Zinaidei Grecianii:*

Zinaida Grecianii: *Da, eu cunosc ceea ce s-a comentat in presa despre relatiile noastre cu vecinul nostru, fiindca, datorita faptului ca Romania a devenit stat membru al UE, si noi am devenit vecini ai Uniunii Europene, altfel n-ar fi fost. Si noi, cu toti vecinii, trebuie sa avem niste relatii foarte bune, cu atit mai mult ca eu am discutat singura cu domnul Ministru. Am zis ca vecinii nostri tot timpul au fost transparenti in acordarea la tot suportul ce tine de procesul de integrare europeana. Si chiar am discutat cu domnul Ministru cum putem sa impulsionam acest process, si cu alti ministri din cadrul Guvernului roman am discutat acest lucru si trebuie sa beneficiam de acest lucru. Pas cu pas trebuie sa mergem la restabilirea tuturor relatiilor si cred ca, daca aceasta a fost o prima vizita a domnului Comanescu la noi in tara, vor urma si alte vizite. Noi putem de comun sa gasim solutii la toate problemele. Cu atit mai mult activitatea comisiei, daca impulsionam activitatea acestei Comisii moldo-romane, atunci sigur ca si succesul vine. Va dati seama, oamenii cind nu se vad ochi in ochi, atunci "ochii care nu se vad, se uita". De aceea, nu avem decit sa impulsionam toate activitatile noastre si sa mergem inainte. Noi vrem din prima vizita, gata, toate problemele sa fie solutionate!?*

Asadar, premierul de la Chisinau ne indeamna sa pornim de la proverbul romantios "Ochii care nu se vad, se uita". Ce cred insa doi experti in materie de politica externa despre sansele de incalzire a temperaturii relatiilor moldo-romane? Asadar, in studioul de la Chisinau al Europei Libere se afla directorul Asociatiei pentru Politica Externa, Andrei Popov, si deputatul si conferentiarul universitar, Oleg Serebrian, cu care discutam despre sansele de imbunatatire a relatiilor moldo-romane dupa recenta vizita la Chisinau a ministrului roman de externe, Lazar Comanescu. Domnul Andrei Popov, ce credeti, este posibil dezghetul?

Andrei Popov: Pentru mine aceasta vizita reprezinta in primul rand un semnal ca relatiile nu mai merg pe fagasul escaladarii. Cit priveste dezghetul si normalizarea relatiilor sint mai rezervat in aceasta privinta. Nu vad premise pentru o schimbare revolutionara de situatie si normalizarea deplina a relatiilor dintre Bucuresti si Chisinau, pina in alegerile parlamentare din 2009.

"Nu vad premise pentru normalizarea deplina a relatiilor dintre Bucuresti si Chisinau pana la alegerile parlamentare din 2009". A.P.

Oleg Serebrian: Sunt de acord cu faptul ca este mai curind "o virgula" in relatiile moldo-romane. Nu stiu daca s-a pus chiar capat definitiv tentatiilor partidului de guvernament de a specula pe seama relatiilor moldo-romane, de a inventa tot felul de lucruri legate de pretentiile Bucurestiului vizavi de Republica Moldova. S-ar putea ca in campania electorala, din lipsa de alte subiecte, Partidul Comunistilor sa revina la unele din aceste acuzatii. Oricum, pentru moment a fost o raza mai senina. Nu cred ca putem vorbi despre o schimbare radicala, aceste schimbari s-ar putea produce abia dupa 2009, indiferent, de altminteri, de faptul, care va fi conjunctura politica la Chisinau, care vor fi forte politice care vor ajunge si vor crea o majoritate in viitorul parlament. Oricare

"Oricare formatiune politica care n-ar avea majoritatea, va fi nevoita sa-si reevalueze dupa 2009 relatiile cu Romania. Bucurestiul cred ca va face acelasi lucru". O.S.

formatiune politica, care n-ar avea majoritatea, chiar sa fie PCRM-ul plus inca cineva sau PCRM-ul singur, vor fi nevoiti sa-si reevalueze dupa 2009 relatiile cu Romania...

A.P.: Dar si Bucurestiul cred ca va face acelasi lucru.

O.S.: ...dar si Bucurestiul cred ca va face acelasi lucru. Eu sper foarte mult ca alegerile din 2008, noiembrie, decembrie 2008 sa aduca o anumita schimbare si la Bucuresti. Sigur, relatiile moldo-romane au avut de suferit foarte mult de pe urma pozitiei Chisinaului, de pe urma speculatiilor la care au facut apel foarte frecvent liderii PCRM-ului, dar trebuie sa spunem ca nici Bucurestiul, nu intotdeauna, a avut cele mai fericite reactii la conduita si comportamentul Chisinaului si ca actuala guvernare de la Bucuresti n-a fost intotdeauna pe masura asteptarilor in ceea ce priveste...

V.B.: *Adica a muscat nada?*

O.S.: ...a muscat nada, au fost uneori reactii care mai curind au fost in deserviciul imaginii Romaniei in plan extern. Multi lideri politici de la Bucuresti au deplins aceste reactii ale unor figuri importante de la Bucuresti. Romania nu a avut de cistigat de pe urma faptului ca s-a mers prea departe in acest ping-pong verbal cu Chisinaul. Pina la urma pozitia luata de presedintele Basescu de a ignora anumite remarci facute de Chisinau a avut un efect pozitiv. S-a vazut ca de unul singur, Chisinaul nu poate sa se lanseze in acest joc.

“Nici Romania nu a avut de cistigat de pe urma faptului ca s-a mers prea departe in acest ping-pong verbal cu Chisinaul”. O.S.

V.B.: *Atunci, la ce bun sau de ce aceasta “mimare” a imbunataririi relatiilor, daca tot dupa alegerile parlamentare din Moldova va fi clar daca se dezgheata sau nu relatiile?*

O.S.: Eu cred ca oricum era nevoie de o clarificare a situatiei, pina la alegeri mai sint sase, opt luni. Si alegerile din Romania si alegerile din Republica Moldova sint in sa probleme care sint de actualitate pe agenda relatiilor dintre cele doua tari, care nu mai pot astepta sase, opt luni. Problema Tratatului bilateral, problema Acordului de frontiera, Conventia privind micul traffic la frontiera, cele doua consulatate.

V.B.: *Chisinaul vrea sa acrediteze ideea ca mingea este in terenul Romaniei, iar romanii pretind ca de mult sint disponibili sa semneze tratatele pe care le doreste Chisinaul. Unde este adevarul?*

“Chisinaul si Bucurestiul au viziuni aproape diametral opuse cu privire la filozofia Tratatului de Baza si Tratatului de Frontiera”, A.P.

A.P.: Adevarul e la mijloc, Chisinaul si Bucurestiul au viziuni aproape diametral opuse cu privire la filozofia acestor doua documente. Pentru Chisinau, Tratatul de baza, de prietenie si cooperare este vazut ca un document esential, fundamental, de care

Chisinaul oficial, puterea actuala, are nevoie ca de o confirmare a faptului ca Romania nu ar avea pretentii teritoriale si ca a recunoscut caracterul permanent si nu unul temporal a statalitatii Republicii Moldova. Pentru Bucuresti, importanta unui document juridic, declarativ, e mai putin relevanta. Bucurestiul spune ca are nevoie sa priveasca in viitor. In primul rind, sa codifice in acest document instrumentele si mecanismele de cooperare moldo-romana, care ar valorifica potentialul de avocat al Romaniei in sustinerea cauzei Moldovei in apropierea de Uniunea Europeana, iar in al doilea, neaparat, ar reflecta caracterul privilegial si cu totul special al raporturilor dinte cele doua state.

Cit priveste Tratatul de frontiera - pentru Chisinau este important ca acesta sa fie un document eminent politic, ca Romania, negru pe alb, sa recunoasca ca granita dintre cele doua state merge pe Prut si, de aceea, pentru Chisinau incarcatura politica, simbolica primeaza. Bucurestiul spune, “domnilor, v-am recunoscut independenta, ce mai vreti? Nu mai repetam de 20 de ori. Sinteti succesori *de jure* ai Uniunii Sovietice in conformitate cu Tratatul de frontiera intre URSS si Romania din 1961 si, ne intereseaza, daca facem un Tratat de regim de frontiera, sa ne axam pe problemele practice, cum ar fi gestionarea bazinului riului Prut, cooperarea trans-frontaliera, migratie, trafic, astfel de chestiuni. Si nu e cazul sa bagam in

“Principalul punct de discordie in Tratatul de frontiera tine chiar de denumirea lui”. Chisinaul vrea “Tratat cu privire la frontiera de sat”, iar Bucurestiul – “Tratat cu privire la regimul de frontiera”. A.P.

chestiuni politice.” Principalul “punct de discordie” in Tratatul de frontiera tine chiar de denumirea lui. Chisinaul insista asupra formulei “Tratatul cu privire la frontiera de stat”, Romania pledeaza pentru “Tratat cu privire la regimul de frontiera”. Chisinaul doreste un document politic, pentru Bucuresti ar fi nevoie (daca e nevoie?), de un document practic, tehnic.

O.S.: Sigur ca Chisinaul vrea mai curind niste documente politice, nu stiu care este strategia, daca exista ca atare o strategie la Ministerul moldovean de Externe. Insa, Romania, intr-adevar, daca este sa vorbim in termeni juridici, nu poate sa apara problema frontierei, ca atare, dintre Republica Moldova si Romania, pentru ca Romania nu a anuntat ca are anumite pretentii teritoriale fata de tarile vecine. Singurul litigiu deschis este cel legat de insula Serpilor, in legatura cu un controversat transfer al teritoriului respectiv in 1948.

V.B.: ...cu Ucraina, litigiu?

O.S.: Cu Ucraina. Hotarele Romaniei sint stabilite de Conferinta de Pace de la Paris din 1947 si Romania este recunoscuta in plan international in aceste hotare. Da, int-adevar, avem nevoie, si din punctul meu de vedere, de un document mai curind tehnic in relatiile dintre Chisinau si Bucuresti, in ceea ce priveste frontiera. Dar, evident, daca Chisinaul doreste foarte mult ca acest document tehnic sa contina si o trimitere expresa la frontiera dintre cele doua tari: ca trece pe Prut, ca trece prin mijlocul Prutului, dupa cum este si clar. Prutul nu este un riu navigabil, nu are un talveg care sa se fi modificat si sa schimbe frontiera pe riul Prut. Si incapatinarea unor diplomati de la Bucuresti, care refuza aceasta abordare, nu este clara nici pentru unii de la Chisinau si nici mai ales pentru partenerii nostri de la Bruxelles...

A.P.: ... si mai este si generatoare de noi suspiciuni.

O.S.: ...si generatoare de noi suspiciuni, care nu-si au deloc temeiul pentru ca, intr-adevar, Romania nu are nici un fel de pretentii si nu le poate fundamenta juridic la ora actuala – au recunoscut independenta, exista un Tratat sovieto-roman de frontiera - Republica Moldova succesoare de drept a URSS, exista Conferinta de la Paris. Deci, toate aceste lucruri, unul peste altul, fac, intr-adevar, invalide oricare pretentii juridice.

“Suspiciunile Chisinaului nu-si au deloc temeiul pentru ca Romania nu are nici un fel de pretentii si nu le poate fundamenta juridic”, O.S.

V.B.: *I-am auzit pe niste diplomati, spunind ca, de fapt, disputa se reduce la, iarasi, o incercare de a baga o sopirla politica in acest document. Moldovenii vor, si in acest document, sa spuna foarte clar, ca e vorba de o frontiera intre doua state, care niciodata nu se vor uni, iar romanii ar vrea cumva sa lase o portita deschisa, spunind ca e vorba doar de un regim de trecere a frontierei, in eventualitatea posibilei uniri. E adevarat asta?:*

O.S.: Domnul Botnaru, doua state care au frontiera de stat, recunoscuta de ambele tari prin orice acord nu le impiedica, pina la urma, sa ajunga sa se uneasca Aceasta este problema vointei poporului. Poporul este purtatorul suveranitatii nationale in oricare tara...

V.B.: *atunci degeaba se cramponeaza.*

O.S.: ...intre RDG si RFG exista o frontiera, stabilita foarte clar; intre cele doua Yemenuri, Republica Araba si Republica Populara Democrata pina in 1990 era o frontiera de stat, stabilita foarte demult si asta nu le-a impiedicat. Pot exista regimuri foarte permissive, pot sa lipseasca in generat Acorduri de frontiera, cum lipseste intre China si Taiwan. Nu exista vointa politica, nu exista vointa poporului - asta invalideaza orice documente juridice.

V.B.: *Iata spre Taiwan a zburat un prim avion, dar la Chisinau se opun unei convertiri a Tratatului de baza intr-un tratat de parteneriat european, tocmai in conditiile in care exista usoare incertitudini in privinta extinderii, in conditiile in care Ucraina si-a gasit un foarte bun avocat in persoana Poloniei sau invers, Polonia a remorcat foarte bine sau incerca sa remorcheze Ucraina. De ce Chisinaul nu se agata de aceasta oportunitate, nu foloseste aceasta oportunitate de a avea un avocat sigur?*

A.P.: In actuala conjunctura Chisinaul are nevoie de cit mai multi avocati si, in mod obiectiv, Romania poate fi un avocat extrem de eficient si valoros pentru Moldova. Avocat, in focalizarea atentiei cancelarilor europeni asupra Republicii Moldova, in promovarea perspectivei europene pentru Republica Moldova, cit si in transferul elementar de expertiza si experienta europeana acumulata de Romania in procesul de integrare europeana. Insa, pentru ca aceste premise si acest potential enorm si extrem de important pentru Republica Moldova sa fie valorificat, este esential sa existe, in primul rind, o relatie de incredere intre Bucuresti si Chisinau. Or, aceasta relatie lipseste. Chisinaul este aproape paranoic, conducerea actuala este extrem de suspicioasa si reactioneaza foarte vehement si transant la oricare aluzii si ambiguitati. Si ele sunt destul de abundente in discursul politic de la Bucuresti si cred ca sunt de prisos. Nu e nevoie sa faci declaratii interpretabile si parca sa crezi impresia ca scormonesti intentionat niste lucruri. Sunt convins ca nu asta este intentia Bucurestiului, dar, cel putin, la Chisinau, actualii conducatori asa trateaza si cu atit mai mult vor dovezi din partea Bucurestiului ca nu exista nici un fel de asemenea atitudini si aspiratii "iredentiste".

"Romania poate fi un avocat extrem de eficient si valoros pentru Moldova. Insa pentru a putea valorifica enormul potential existent avem nevoie de o relatie de incredere intre Chisinau si Bucuresti", A.P.

Inteleg pe deplin argumentele pentru care Bucurestiul considera ca nu e nevoie sa semnam un Tratat simplu, cum a semnat Romania cu Rusia in 2003, cu Ucraina in 1997, cu Ungaria in 1996 si Bulgaria in 1992. Dar, pe de alta parte, Romania este un stat consacrat, puternic si ferm ancorat in structurile euro-atlantice si nu este bintuit de asemenea pericole si riscuri externe si interne cum este Republica Moldova. Si in aceasta relatie as vedea loc pentru mai multa si

"Trebuie sa inchidem odata acest subiect al Tratatului care ne consuma aiurea atata energie si sa ne focalizam pe alte teme mult mai importante", A.P.

generozitate, si intelegere, si intelegere din partea Bucurestiului. Trebuie inchis odata acest subiect al Tratatului care ne consuma aiurea atata energie. In schimb trebuie sa focalizam atentia pe alte teme mult mai importante. Dar, cum am spus si la inceput, sint convins ca nu este posibil de semnat un Tratat de baza dintre Republica Moldova si Romania pina la alegerile parlamentare din Moldova, din primavara 2009, din varii considerente – in primul rind, imaginea presedintelui Voronin si conducerii moldovenesti la Bucuresti, in mass-media, in rindul establishmentului, politica romaneasca este atit de proasta incit orice pas in intimpinarea doleantelor Chisinaului ar putea aduce mai riscuri politice pentru oricare il initiaza la Bucuresti. Si in al doilea rind mi se creaza impresia ca Bucurestiul deja mizeaza nu pe actuala conducere, ci si-ar dori schimbarea acesteia in perspectiva alegerilor parlamentare din Moldova si atunci o intrebare: "de ce sa te grabesti, de ce sa dai argumente, care cu siguranta vor fi instrumentalizate electoral, actualei conduceri, cind poti astepta inca sase, opt, noua luni si discuta cu alti oameni mult mai rezonabili, mult mai putin complexati si paranoici la subiectul...

"Bucurestiul deja mizeaza nu pe actuala conducere, ci si-ar dori schimbarea acesteia in perspectiva alegerilor parlamentare din Moldova", A.P.

O.S.: Romania, fara indoiala, poate si este, altminteri, un avocat a Republicii Moldova. Chiar si ministrul Stratan, nu cred ca doar din considerente de eticheta si protocol, a recunoscut, in timpul vizitei omologului sau roman la Chisinau, faptul ca Romania este un sustinator fidel al apropierii Republicii Moldova de structurile europene. Am dori, fireste, ca acest lucru sa nu se rezume doar la anumite

"Romania nu poate sa fie avocat fara ca sa existe o cerere si o deschidere din partea noastra. Dar Presedintele Voronin a preferat alti avocati", O.S.

declaratii, ci sa fie o implicare mai hotarita a Romaniei. E adevarat ca aceasta implicare este imposibila fara un raspuns pozitiv, fara o deschidere din partea Chisinaului, pentru ca nu poate Romania sa fie avocat fara ca sa existe o cerere din partea noastra, o deschidere din partea noastra. Presedintele Voronin a preferat alti avocati, cred ca miza intr-o anumita perioada a fost Budapesta. Nu stiu daca Budapesta poate fi, intr-adevar, un avocat pentru Republica Moldova. Cred ca noi putem conta mai curind pe Bucuresti, pe tarile Baltice, de ce nu pe Polonia, care este o tara cu multa deschidere si cu politica foarte rezonabila rasariteana. Una dintre putinele tari europene care stapineste foarte bine situatia din spatial ex-sovietic: Ucraina, Belorusia, Republica Moldova...

V.B.: si a dovedit-o ministrul polonez.

O.S.: ...si a dovedit-o si ministrul polonez, si in cazul Ucrainei, si nu doar in cazul Ucrainei. De asemenea, cred ca noi avem nevoie de o politica mult mai insistenta, mult mai hotarita in marele capitale europene si in primul rind la Berlin, unde exista un anumit interes fata de aceasta zona. Am vazut recent si in declaratia Bundestagului acest lucru. Berlinul, spre deosebire de Paris, cam cu toata francofonia noastra, este o capitala mult mai ancorata in realitatile Europei Centrale si de Est si Germania joaca un rol mult mai important in ceea ce priveste extinderea sau blocarea extinderii spre Est. Deci, Republica Moldova ar trebui, intr-adevar, sa incerce sa valorifice acest interes, poate minor deocamdata pentru noi, dar care poate fi un interes potential extraordinar. Asta inseamna, intr-adevar, ceea ce spunea adineaori si domnul Popov, ca noi avem nevoie de mai multi avocati si orice mina intinsa Republicii Moldova dinspre Uniunea Europeana, chiar din partea unor tari foarte mici. Fiecare din aceste tari are un vot, are un cuvint de spus, nu trebuie respins.

A.P.: Dar cum vorbim despre relatiile dintre Romania si Republica Moldova si deschiderea de a fi avocatul Moldovei, manifestata de Bucuresti, trebuie de spus ca nu e vorba doar de fidelitatea sau de hotarirea cu care spui ca vrei sa fii avocat, este vorba si de eficienta demersului tau. Si, intr-adevar, o relatii de incredere intre cel pe care vrei sa-l ajuti si tine este esentiala si aceasta relatie nu exista aici. O a doua preconditione esentiala ca sa fii un avocat, nu doar fidel, dar si eficient, tine de cunoasterea dosarului. Din pacate, la Bucuresti nu se cunoaste bine dosarul Republicii Moldova.

V.B.: Dar Romania ar fi gata ca sa conditioneze, la fel ca Polonia, sa spuna - noi nu facem anumite concesi sau nu votam, daca nu acceptati pentru Ucraina niste facilitati?

A.P.: Eu cred ca in viitor asa si se va intimpla.

V.B.: Romania va face acest gest?

A.P.: Eu cred ca in viitor vom avea nevoie de tari, si Romania cred ca va fi prima care sa puna piciorul in prag si sa spuna "fara Moldova nu ne miscam inainte." Dar, ca Romania sa poata face acest lucru e nevoie ca si demersul romanesc sa se bucure de credibilitate in Uniunea Europeana. Or, la ora actuala, din varii motive, dar inclusiv din cele pe care le-am spus - lipsa de expertiza si o relatie tensionata cu Chisinaul - orice initiative lansate de Bucuresti vis a vis de Moldova deseori sunt primite cu reticenta si neincredere, chiar in interiorul Uniunii Europene, si initiativele Lituaniei, Suediei, Poloniei, sau Ungariei sunt primite cu mai mare incredere si sint sustinute mai mult. De aceea, vizita ministrului roman de externe, faptul ca acesta s-a intilnit cu intreaga conducere a Republicii Moldova, nu doar cu omologul sau de la Ministerul de Externe, in contrast total cu ceea ce s-a intimplat, ne aducem aminte in decembrie 2007, cind pe atunci ministrul Cioroiu a venit la Chisinau si nu s-a intilnit nici macar cu un portar de la Ministerul de Externe, cu nici un oficial moldovean nu a reusit sa se intilneasca... Acum, iata, prin aceasta vizita facem

"Vizita Ministrului roman de Externe face un pas important spre institutionalizarea relatiilor moldo-romanesti. Nu intelegem cat de mult pierdem din cauza faptului ca relatia noastra este ostataca unor interese conjuncturale", A.P.

un pas important spre institutionalizarea relatiilor moldo-romanesti. Nu intelegem cit de mult pierdem din cauza faptului ca relatia noastra este ostatica unor interese conjuncturale politice si a unor relatii personale dintre cei doi presedinti - cind relatiile dintre ei se imbunatatesc, cum a fost in 2005 si relatia se relanseaza, cind unul se supara pe altul, relatia se raceste...

V.B.: Ingheata Prutul.

A.P.: Avem nevoie sa cream cit mai multe legaturi institutionale si sa solutionam si problemele care pot fi solutionate in acest parcurs electoral. Si cred ca sunt citeva domenii in care se intreve o lumina.

V.B.: Va dau eu unul, pentru ca vorbim de avocati, eu trebuie sa fiu avocatul cetatenilor. Pentru mine hirtia de turnesol a relatiilor moldo-romane este situatia de la consulat. Si daca toti politicienii, de pe un mal al Prutului si de pe celalalt, repeta papagalicesc ca orice fac se gindesc la cetateni, eu vad ca in realitate asta nu se intimpla. Acum iarasi promisiunea ca se vor deschide in regim de paritate doua

consulate pentru inceput, nu stim cind, oamenii intre timp o sa stea in lunile de vara sub gardurile consulatului.

O.S.: Ceea ce este foarte interesant in legatura cu subiectul pe care il invocati dumneavoastra, cu consulatul, cozile la consulatul roman, voluntar sau involuntar, voit sau nevoit, cumva, culpabila de aceasta situatie e facuta Romania, desi, de fapt, vina este a Republicii Moldova. Blocarea foarte multa vreme a deschiderii acestui sediu al consulatului roman, dupa care lucrurile parca s-au mai ameliorat putin, nu cu mult, a venit din partea autoritatilor moldovene, ca si deschiderea oficiilor consulare la Balti si Cahul. Eu vreau sa va spun ca mie acest principiu al paritatii imi pare absurd, e bizar - ce inseamna consulat moldovenesc la Iasi si Constanta? Noi avem nevoie de consulat moldovenesc la Iasi si Constanta? Noi avem consulat la Frankfurt, in momentul de fata, si Ambasada la Berlin, asta inseamna ca nemtii trebuie sa ceara neaparat consulat la Comrat? Ei, nu functioneaza intotdeauna pe acest principiu al paritatii. Noi avem tari in care avem ambasada si nu avem replica in cazul Republicii Moldova. E foarte clar ca cetatenii nostri au nevoie de consulate ale Romaniei la Balti si la Cahul, deci, vina pentru ceea ce se intimpla o poarta exclusive Republica Moldova.

Principiul paritatii in problema consulatelor mi se pare absurd. Avem noi oare nevoie de consulat moldovenesc la Iasi si Constanta? Dar cetatenii nostri au nevoie de consulatele Romaniei la Balti si Cahul. O.S.

V.B.: *Si asta dupa ce, daca ne amintim, in anul trecut, cind s-a facut bilantul, romanii si moldovenii au recunoscut aceasta cifra, s-a vorbit despre un milion de intrari. Dupa care ministrul Stratan a spus ca capacitatile consulare deschise la Chisinau ar fi suficiente. Or, era clar din start ca nu va fi suficiente doar aceasta capacitate si era nevoie de acele doua promise. In plus, acum, cind se propune, sa se intre pe o cale lunga de deschidere a consulatelor moldovenesti, am impresia ca se taraganeaza intentionat.*

O.S.: Absolut, se taraganeaza ca si Conventia privind traficul la frontiera, care ar usura aceasta situatie, pentru ca foarte multa lume cade sub incidenta prevederilor acestei conventii - 800, 900 de mii de cetateni care locuiesc in zona frontaliara. Deci, excludem din start. Al doilea moment ar fi deschiderea celor doua consulate, asta ar usura sarcina oficiului consular al Romaniei aici la Chisinau. Ma rog, este deja un pas facut in legatura cu vizele Schengen - posesorii de pasapoarte, care au vize Schengen deschise, pot tranzita teritoriul Romaniei. Romania, inasa, din pacate, este si in prizonieratul prevederilor Uniunii Europene, este tara

Semnarea Conventiei privind traficul la frontiera ar putea usura viata a 800, 900 de mii de cetateni care locuiesc in zona frontaliara. O.S.

membra a Uniunii - nu poate face un joc independent sau face foarte multe concesii.

V.B.: *Dovada este oprirea acordarii cetateniilor.*

O.S.: Nu stiu daca este chiar oprirea, cel putin blocarea, pentru moment, a oferirii, dar aici a fost si o cerere expresa a Chisinaului, pentru ca Chisinaul a speculat foarte mult la Bruxelles aceasta tema a oferirii cetateniei. Chisinaul nu vedea, si Bruxellesul, din pacate, in miopia lui, nu vedea problema in Republica Moldova - de ce fug cetatenii din Republica Moldova? Pentru ca de fapt asta este problema in realitate - de ce cetatenii Republicii Moldova fug din Republica Moldova si de Republica Moldova, nu ca vor sa mearga in Romania. Este interesant faptul ca nu vad o reactie de asta in cazul Macedoniei, sint si ministri in Macedonia, care au acum cetatenia bulgara, dar se tace, la tema respectiva prea multe discutii nu sunt.

V.B.: *Doamna prim-ministru, Zinaida Grecianii, a spus despre eventuala reluare a sedintelor comisiilor interministeriale sau comitetelor interministeriale. Ce credeti ca ar putea sa apara pe agenda acestor sedinte, in afara de faptul ca sa faca cunostinta unii cu altii?*

O.S.: Sa-si spuna "la revedere", pentru ca si un Guvern si altul va pleca, e foarte clar, ce sa faca cunostinta asa.

A.P.: Unii vor pleca pentru a se intoarce, cum cred ei. In situatia in care nu sint premise pentru deblocarea marelui dosar "Tratatul de baza", ar fi utopic si contraproductiv ca la Chisinau sa se cramponeze de acest

document ca o conditie obligatorie pentru relansarea altor dosare. Trebuie sa avem intelepciunea si viziunea sa valorificam ceea ce se poate valorifica si sa scoatem problemele de pe masa de negocieri existente. Totusi, cit de importanta si presanta nu ar parea si problema vizelor, si problema cetateniilor, si problema micului trafic la frontiera, mizele sint mai mari, mizele tin de viitorul european al Republicii Moldova. Cum sa transformam potentialul in fapte, in demersuri eficiente, aceasta trebuie sa ne preocupe. Sintem deschisi si expusi catre o filiera de europenizare, inclusiv prin Romania, gratie accesului pe care il avem in spatial cultural si informational romanesc, de altfel, acesta este un lucru cateodata mult subestimat de cei care sunt preocupati de europenizarea si modernizarea mentalitatilor din Republica Moldova. Dar, pentru a putea valorifica, trebuie sa scoatem tensiunea si suspiciunile de aici de la Chisinau.

V.B.: *si sa nu ne uitam cu alt ochi la slanina, cind ne uitam la faina, nu?*

A.P.: ...si daca dupa aceasta vizita s-ar impune un moratoriu la Bucuresti si la Chisinau asupra subiectelor istorico-lingvistice-identitare si, intr-adevar, in fapte si in politici, s-ar pune accentual pe identificarea punctilor de cooperare si valorificare a unor proiecte concrete, este maximum ce se poate face pina in primavara 2009. In acest sens, ma bucur ca s-a decis reluarea la inceputul lunii septembrie a activitatii comitetului interguvernamental de coopeare dintre Republica Moldova si Romania.

V.B.: *Iata domnul Stepaniuc parca anunta acest moratoriu, spune ca nu mai insista asupra manualelor de limba moldoveneasca.*

O.S.: Sa speram ca asa va fi.

Transcriere de Asociatia pentru Politica Externa (APE)

7. Moldova - Balet Intre Rusia si Romania. Comentariu de Vlad Lupan. Revista22. 15.07.2008.

Lazar Comanescu si-a incheiat recent vizita in Republica Moldova, starnind comentarii contradictorii. "Ratoiala", "dezghet", "pantomima diplomatica", "tacerea ministrilor" si "au gasit limba comuna" sunt doar cateva dintre cuvintele utilizate de jurnalisti pentru a descrie vizita ministrului de Externe de la Bucuresti.

Relatiile moldo-romane pot fi usor caracterizate "traditional proaste", daca privim din perspectiva ultimilor 15 ani. Evident, traditia a fost intrerupta in timp, dar a ramas in linii mari valabila si acum. In general, politica externa a Republicii Moldova a inregistrat in acesti ani fluctuatii permanente si nu doar in relatiile cu Romania, dar si cu ceilalti actori de pe scena internationala. Romania, totusi, prezinta interes pentru Republica Moldova atunci cand poate promova interesele occidentale ale Chisinaului. De aici si prietenii de moment cu presedintele Traian Basescu sau cu georgianul Mihail Saakasvili sau ucraineanul Viktor Iuscenko, care se produc pe fundalul unor relatii mai proaste cu Rusia sau al unor alegeri din Republica Moldova. Astfel, presedintele Republicii Moldova, Vladimir Voronin, a declarat la inceputul acestui an ca tara sa este ostaticul jocului geopolitic al marilor puteri, subscriind filosofiei locale de a-si ajusta linia politica interna si externa dupa interesele actorilor dominanti.

Filosofia de "ostatic" este acum vizibila in relatia cu Rusia. Politica Partidului Comunistilor din Republica Moldova (PCRM), aflat la guvernare din 2001, a fost dintotdeauna sa-si lase o optiune de rezerva. Acest fapt explica initierea de catre presedintele Voronin in 2005 a unor consultari cu Vladimir Putin, la doi ani de cand relatiile cu Rusia s-au racit, in urma refuzului liderului de la Chisinau de a semna Memorandumul Kozak, de reglementare a crizei transnistrene. Relatia cu Rusia a ajuns sa domine agenda contactelor Republicii Moldova cu Romania, NATO si, partial, cu Uniunea Europeana. Presedintele Voronin a inceput, astfel, inca in 2005, pregatirile pentru campania electorala din 2009, in care tema solutionarii conflictului transnistrean va domina agenda.

Comunistii de la Chisinau, dorind sa utilizeze subiectul transnistrean in scopuri electorale, au incercat sa negocieze direct cu Moscova. Liderii moldoveni au racit relatia cu Bucurestiul poate datorita unor sugestii de la Moscova, conform carora dialogul transnistrean va fi reluat doar atunci cand Republica Moldova va

prezenta asigurari ca nu se va uni cu Romania, adica prin semnarea de catre Romania a Tratatului de baza si a Tratatului de frontiera.

Miza electorala era urmatoarea - Chisinaul propune Moscovei un pachet de documente prin care separatistii rusi de la Tiraspol vor obtine veto in parlament si in subiecte de securitate internationala, integrare europeana si alte subiecte de politica externa, dar si interna. In schimb PCRМ organizeaza alegeri cu participarea macar de forma a transnistrenilor si le castiga. Chisinaul spera sa obtina si sustinerea mediatica a Moscovei, prezenta masiv in Republica Moldova. Astfel, printre moldoveni, "primul canal" al televiziunii ruse este cel mai vizionat, cu o incredere de peste 90% in randurile populatiei din Moldova, iar prim-ministrul rus Putin si actualul presedinte Dmitri Medvedev se bucura in Republica Moldova de o popularitate de peste 70%, adica aproape de doua ori mai mare decat cea a presedintilor Voronin sau Basescu. Fara indoiala, comunistii ar putea sa cedeze Moscovei in schimbul unor declaratii pozitive despre Vladimir Voronin si PCRМ din partea lui Putin si Medvedev facute la televiziunea rusa, atat de credibila in Moldova. Printre conditiile puse de Moscova se afla racirea relatiilor cu Romania si semnarea tratatelor de baza si de frontiera.

Asa s-ar putea explica de ce Chisinaul a recurs in ultimul timp la conditionarea semnarii Conventiei privind micul trafic de frontiera de semnarea ambelor tratate. Argumentul este slab, pentru ca Romania a recunoscut Republica Moldova inca in 1992 in frontierele sale de acum. Problema Chisinaului este ca Federatia Rusa nu a raspuns in niciun fel, se pare, propunerilor venite din Moldova. Mai mult, Rusia pune noi conditii pentru a reveni la masa de negocieri. De obicei, in solutionarea conflictului transnistrean, Moscova cere Tiraspolului sa spuna ceea ce rusii cred, dar nu pot declara oficial. Astfel, separatistii au cerut Chisinaului sa semneze un Tratat, prin care este recunoscuta existenta a doua state - Republica Moldova si Republica Moldoveneasca Nistreana. Acest scenariu nu a fost luat in calcul la Chisinau.

Liderii PCRМ nu mai sunt credibili la Moscova, dupa refuzul lor de a semna Memorandumul Kozak. De altfel, presa de la Chisinau afirma ca Rusia investeste deja in alte personalitati politice din Republica Moldova. Inca in luna iunie a acestui an se relateaza despre reactivarea unor organizatii sustinute de Moscova. In iunie a fost anuntata crearea a doua organizatii prorusesti, cea mai importanta fiind "Prietenii Rusiei", in care a fost cooptat fostul prim-ministru al Republicii Moldova Vasile Tarlev, cu un rating de popularitate inalt in Moldova, dar si Mihail Formuzal, liderul regiunii autonome Gagauze, din sudul Republicii Moldova, care afiseaza tendinte de separatism.

Intr-un asemenea context, Republica Moldova isi va modifica relatiile cu Romania cat de curand se poate. Vizita ministrului Lazar Comanescu este tocmai un asemenea semn, de vreme ce vizita a fost initiata chiar de Chisinau. Intr-adevar, in lipsa unei reactii pozitive a Moscovei, Partidul Comunistilor de la Chisinau, in traditionala sa maniera, isi cauta din nou o portita de scapare prin incalzirea relatiilor cu Bucurestiul. Insa nu trebuie sa intelegem ca autoritatile de la Chisinau sunt disperate si vor cadea ca marul copt in mainile Bucurestiului. Relatiile pe care Republica Moldova si le-a construit cu statele baltice, in particular Lituania, ii permit sa negocieze direct si putem spune cu relativ succes cu Uniunea Europeana, fara Romania. Poate si imaginea proasta europeana a unui stat certaret cu vecinii i-a motivat, eventual inconstient, pe oficialii moldoveni sa-si repare din imagine, dar nu si din interese - acestea raman neschimbate pentru alegerile din 2009. E posibil ca acum Chisinaul sa "sperie" Rusia cu o relatie mai buna cu Romania, in acelasi timp incercand sa obtina de la Bucuresti semnarea acestor doua tratate in speranta sa "imbuneze" Moscova. <http://www.revista22.ro/>

8. Pierre Andrieu, Ambasadorul Republicii Franceze la Chişinău: „În Domeniile Dificile, Efortul Trebuie să fie mai Mare...”. Timpul. 14.07.2008.

Sorina Ştefărtă: *Domnule Ambasador, aş vrea să încep cu o întrebare oarecum delicată. Acum o lună, la 13 iunie, irlandezii au spus un „nu” hotărât Tratatului de la Lisabona, care venea să înlocuiască ceea ce s-a numit Constituţia Europeană, „îngropată” acum doi ani de un alt „nu” hotărât spus, la o distanţă de doar câteva zile, de olandezi şi francezi. Ce e de făcut în această situaţie?*

Pierre Andrieu: Asta e democraţia. Este opţiunea exprimată de poporul irlandez - în tot cazul, de o majoritate de circa 54 la sută a acestuia - care, probabil, consideră că respectivul tratat nu-i reprezintă

interesele și năzuințele. *Vox populi, vox Dei*, au spus anticii... Desigur, am putea să justificăm acest „nu” prin lipsa de comunicare suficientă, de informare completă și concludentă sau de explicații detaliate pe care guvernul irlandez ar fi trebuit să le aducă cetățenilor săi cu privire la acest tratat care - deși e simplificat - are totuși 300 de pagini. Dar trebuie să recunoaștem, totodată, că aceste probleme sunt valabile pentru toate guvernele europene și că, dacă s-ar recurge la noi referendumuri, ne-am putea confrunta și cu noi voturi negative.

Totuși, în săptămânile ce au trecut de la referendum, mai multe voci europene au afirmat că Irlanda ar fi fost cea mai puțin motivată să spună acest „nu” pentru noul proiect al UE. Unul dintre foștii premieri danezi a lansat chiar ideea că Irlanda ar trebui să se retragă din UE...

P.A.: Toată lumea știe că reușita economiei irlandeze din ultimii ani se datorează, înainte de toate, faptului că această țară a aderat la UE, beneficiind de avantajele și ajutorul financiar oferit de Comunitatea Europeană. Cu toate acestea, opinia daneză nu e decât o... opinie și nu cred că retragerea Irlandei ar fi o soluție pentru restul UE. Să nu uităm, totodată, că tocmai Danemarca face uz de o serie de derogări de la regulile UE, cum ar fi moneda națională, bunăoară...

“...nu cred că retragerea Irlandei ar fi o soluție pentru restul UE”, P.A.

Când, acum un an și jumătate, Germania preluase președinția UE, una dintre prioritățile anunțate a fost găsirea unei soluții pentru criza constituțională de atunci. La final de mandat, Angela Merkel a oferit soluția de consens, sub forma Tratatului de la Lisabona. Ar putea Franța să-și propună, în aceeași manieră, soluționarea „crizei de Tratat” ca prioritate?

P.A.: Mai întâi, vreau să menționez că, așa cum la Chișinău nu există reprezentanța diplomatică a Sloveniei, noi am asigurat și președinția slovenă aici... Nu știu dacă soluționarea acestei crize va fi o prioritate, cu siguranță însă va fi un dosar căruia președinția franceză îi va acorda extrem de multă atenție. Președintele Nicolas Sarkozy a avut deja un discurs în acest sens la Bruxelles, el intenționează să

“...soluționarea acestei crize va fi o prioritate, cu siguranță însă va fi un dosar căruia președinția franceză îi va acorda extrem de multă atenție”, P.A.

întreprindă o vizită în Irlanda. Oricum, Consiliul European și-a luat patru luni pentru reflecție, după care va decide cum se va proceda. Eu sunt convins că soluțiile vor fi găsite, dar desigur că evenimentele

se vor derula cu o oarecare întârziere ca urmare a votului irlandez.

Ce alte dosare vor mai constitui „teme fierbinți” pentru președinția franceză a UE?

P.A.: Sunt câteva. Este vorba, înainte de toate, de problemele climatice și ale protecției mediului, cele ce țin de energie și controlul migrației, precum și chestiuni referitoare la apărare.

Pentru țara dvs., anul care s-a scurs a fost marcat de mariajul președintelui Sarkozy. Există însă, cu certitudine, și alte elemente care constituie imaginea Franței de astăzi. Care sunt ele?

P.A.: Este adevărat că presa atât franceză, cât și cea internațională, a excelat și chiar exagerat pe alocuri în reflectarea acestui subiect. Președintele Republicii Franceze are dreptul să fie om și dreptul de a fi fericit. Bineînțeles că Franța nu înseamnă doar problemele personale ale șefului statului. Imaginea Franței de azi este în egală măsură voința președintelui Sarkozy de a moderniza țara și de a duce la bun sfârșit reformele lansate odată cu preluarea mandatului. Este și dorința de a fi, în continuare, o voce distinctă în politica europeană și cea internațională.

Ce notă ați da relațiilor franco-moldave de astăzi?

P.A.: O notă bună, cred eu. În ultimul an, am avut contacte la nivel ministerial și parlamentar, la Chișinău și la Paris. Franța

“Franța este decisă să susțină în continuare R. Moldova pe calea integrării europene, căci suntem ferm convinși în ceea ce se cheamă „vocația europeană” a țării dvs.”

este decisă să susțină în continuare R. Moldova pe calea integrării europene, căci suntem ferm convinși în ceea ce se cheamă „vocația europeană” a țării dvs. Tocmai de aceea, am salutat anunțul potrivit căruia Comisia Europeană va începe să reflecteze asupra unui nou cadru de relații juridice cu R. Moldova. Și

sperăm că R. Moldova de asemenea va reuși să realizeze cu succes toate reformele inerente unei apropieri și integrări europene. În ceea ce privește relațiile strict bilaterale, îmi face plăcere să menționez faptul că Franța este unul dintre cei mai mari investitori străini în R. Moldova. Chiar acum câteva săptămâni am creat un Club de afaceri franco-moldav. Va fi un instrument care îi va ghida pe potențialii investitori francezi, pe reprezentanții companiilor franceze, în mediul de afaceri al R. Moldova, dar și va promova schimburile economice și financiare între cele două țări. Investitorul este o ființă prudentă...

Acum un an, dvs. menționați pe lista investitorilor francezi câteva companii - „Orange”, „Lafarge”, „Societe Generale” și „Lactalis”. Anul acestea sunt aceiași. De ce, în pofida eforturilor de care vorbiți mai sus, investitorii nu se prea înghesuie să vină în Moldova?

P.A.: Îmi amintesc și eu ce spuneam acum un an: prezența celor câțiva „puțini, dar buni” ne plasează printre primii în R. Moldova - bănci, telefonie mobilă, domeniul agroalimentar și cel de producere a cimentului sunt sectoare importante, fiți de acord... Există însă și alte întreprinderi ce sunt interesate și care, cum s-ar spune, adulmecă aerul de afaceri de aici. Dar procesul de investire este unul lent, care durează. Investitorul este o ființă prudentă, mai ales în țările fostului spațiu sovietic, unde climatul de afaceri nu e întotdeauna unul stabil. Și ei au nevoie să observe ce se întâmplă în jur și să mediteze, poate, ceva mai mult decât în alte cazuri. Cu certitudine, însă, că investițiile vor veni, profitând de așezarea geografică a R. Moldova - între piețele Uniunii Europene și cele de Est -, dar și de forța de muncă de aici, mulți dintre moldoveni fiind oameni foarte bine instruiți, vorbitori de limbi străine, inclusiv franceza. Astfel, faptul că R. Moldova este o țară francofonă de asemenea poate constitui un avantaj pentru voi.

“...faptul că R. Moldova este o țară francofonă de asemenea poate constitui un avantaj”

În ce măsură mai este francofonia actuală?

P.A.: În măsura în care francofonia este o uniune de țări care împărtășesc aceleași valori - limba și civilizația franceză, dar și democrația, buna guvernare, dezvoltarea economică și socială. Și R. Moldova are nevoie de toate acestea.

Precum spuneți mai sus, R. Moldova are nevoie și de reforme. Ne reușește să facem față acestei necesități? Putem vorbi de o evoluție și, chiar, de progres?

P.A. Este o temă largă pentru dezbateri. Conform observațiilor noastre, dar și raportului Comisiei Europene din primăvară, progresul există. Multe lucruri au fost realizate. Dar Comisia a subliniat câteva sectoare unde R. Moldova trebuie să intensifice reformele - drepturile omului, combaterea corupției, libertatea presei și climatul de afaceri. Plus Transnistria, care însă nu este o problemă pur moldovenească, cheile pentru soluționarea ei aflându-se departe de Chișinău... Ne dăm seama că sunt niște domenii dificile, dar cu atât mai mare trebuie să fie efortul în depășirea acestora...

“R. Moldova trebuie să intensifice reformele - drepturile omului, combaterea corupției, libertatea presei și climatul de afaceri”, P.A.

În calitatea dvs. de ambasador, care sunteți un observator al vieții politice de aici, cum credeți, va reuși Puterea de la Chișinău să asigure organizarea unor alegeri libere și corecte în 2009, așa precum a promis președintele Voronin în cadrul ultimei sale vizite la Bruxelles?

P.A.: Nu am motive să nu cred președintelui Voronin, dar continuăm totodată să monitorizăm tot ce se întâmplă în viața politică a R. Moldova. Suntem la curent și cu evenimentele din Consiliul municipal Chișinău, și cu cele din Gagauz-Yeri. Observăm și suntem la curent cu toate.

Recent, Suedia și Polonia au lansat ideea unui Parteneriat pentru Europa de Est, avantajos pentru țările din regiune, inclusiv pentru R. Moldova. Care e atitudinea Franței vizavi de acesta, de vreme ce țara dvs. a anunțat că se va concentra pe zona Mării Mediterane?

P.A.: Am avut consultări cu polonezii la acest subiect, dar discuțiile nu sunt nici pe departe încheiate. Ceea ce pot să zic e că inițiativa președintelui Sarkozy cu privire la Marea Mediterană nu va afecta în

niciun fel atenția pe care o vom acorda Europei de Est. Dimpotrivă, avem relații foarte apropiate cu țările din această regiune și... vom merge cu ambele picioare, pe ambele direcții.

www.timpul.md

9. Ministrul de Externe al Poloniei Radoslaw Sikorski: Noi vedem Moldova nu doar ca pe un vecin al Europei, ci ca pe un vecin european. Europa Libera. 11.07.2008

Valentina Ursu: *Inițiativa Poloniei și Suediei de a constitui Parteneriatul Estic rezultă din premise interne și externe, conjuncturale și strategice, ce s-au accentuat în perioada recentă în cadrul UE și la frontierele sale externe. Ce aduce nou acest Plan?*

Radoslaw Sikorski: Este prima inițiativa poloneza, de aceasta data in parteneriat cu Suedia, tara care a fost acceptata de UE. Suntem constienti de timpul si de eforturile care ne-au trebuit noua, polonezilor, sa atingem standardele europene. Suntem recunoscatori celor care ne-au sustinut in aspiratiile noastre. Iata de ce am dori si noi sa impartasim altor state ceea ce consideram ca ar fi un exemplu de transformare de succes. Vrem sa credem ca Polonia este acum o tara de succes. Si chiar dorim sa fim o tara europeana cu o democratie pe potriva asteptarilor multora si cu o piata libera. Avem vecini europeni apropiati si putin mai indepartati, si anume de aceea insistam ca Europa sa creeze mecanisme de care sa profite tarile doritoare sa devina membre ale UE. Este vorba de un fel de mecanism 'a la carte'. Indiscutabil, comerțul liber, facilitatile pentru obtinerea vizelor, asistenta legislativa sunt domenii, pentru care sprijinul nostrum va fi unul necesar si util. Aici putem sa acordam asistenta.

“Avem vecini europeni apropiati si putin mai indepartati, si anume de aceea insistam ca Europa sa creeze mecanisme de care sa profite tarile doritoare sa devina membre ale UE”

Dar prin ce se deosebeste acest plan de politica europeana de vecinatate. Si pe cat de mare sustinere are aceasta noua initiativa?

“Planul European de Vecinatate este un concept general pentru toti vecinii Europei, si noi vedem Moldova nu doar ca pe un vecin al Europei ci ca pe un vecin european, ceea ce este o mare diferenta”, R.S.

R.S. In fond, Planul European de Vecinatate este un concept general pentru toti vecinii Europei, si noi vedem Moldova nu doar ca pe un vecin al Europei ci ca pe un vecin european, ceea ce este o mare diferenta. Tratatul de la Roma, dupa cum stiti spune ca orice stat European poate aplica pantru a adera la Uniunea Europeana, si noi, Polonia ca o fosta tara comunista

avem o receptivitate deosebita fata de tipurile de 'challenge' pe care le infruntati voi si de asta credem ca va putem acorda un ajutor special.

Valentina Ursu: *Se cunoaste ca Polonia sustine masiv ideea integrării Ucrainei in UE. Ar fi interesant sa stim care este opinia D-stra referitor la pozitia Puterii de la Chisinau care declara ca tarile candidate sa fie tratate in mod individual, nu in pachet in perspectiva aderării la UE. Ce trebuie sa faca Moldova pentru a deveni o tara eligibila pentru integrarea in UE?*

R.S.: Bine, eu cred ca ceea ce trebuie sa faca tarile care aspira la integrarea europeana este sa procedeze la acele reforme si sa aplice acele standarde care o sa le faca sa devina compatibile cu cele ale UE. Nu cred ca as spune ceva care sa va surprinda daca as mentiona ca exista o anumita doza de oboseala de la extinderea UE, si dificultatile cu care ne confruntam in adoptarea Tratatului de la Lisabona nu ne ajuta nici ele. Dar nici nu e un timp potrivit pentru a face presiuni asupra acelor state care isi doresc statut de membru, ci mai degraba pentru a va incuraja sa va pregatiti, astfel incat atunci cand oboseala largirii va fi depasita in cativa ani, sa puteti profita de un nou impuls.

“...ceea ce trebuie sa faca tarile care aspira la integrarea europeana este sa procedeze la acele reforme si sa aplice acele standarde care o sa le faca sa devina compatibile cu cele ale UE”, R.S.

Valentina Ursu: *Se poate oare spune ca tarile UE in mare parte dau dovada de o solidaritate in ceea ce priveste relatia cu Rusia. Oare sa vina sfarsitul divizării Europei in doua parti. Veche si noua?*

Radoslaw Sikorski: Exista cel putin cinci definitii ale noii si vechii Europe pe care le cunosc eu si nu sunt sigur pe care din ele le aveti in vedere, Dar Rusia este un vecin foarte important, este o sursa de energie pentru intreaga Europa, o tara cu o noua incredere in sine, si o tara cu care noi dorim sa avem relatii bune, Polonia are relatii comerciale cu Rusia care se cifreaza la peste 17 miliarde Euro. Am avut dificultati in trecut, avem o istorie dificila, dar noi dorim sa vedem elementele pozitive intr-o relatie.

Valentina Ursu: *Daca ati fi presedintele Republicii Moldova sau cel putin ati fi avocatul acestei tari pe calea integrarii europene ce ati face in primul rand; democratie in viata politica, normalizarea relatiei PUTERE-OPOZITIE, consolidarea societatii civile, pluralism de opinii, presa libera, solutionarea conflictului transnistrean, intr-un cuvant care ar fi prioritatile?*

R.S. Eu am venit in Moldova abia cu o ora in urma, sunt un oaspete aici si nu sunt persoana cea mai indicata pentru a va da povete sau a va critica, dar sfatul meu in general ar fi sa faceti lucruri pe care le puteti controla asa incat ceilalti sa vada ca voi faceti tot ce va sta in puteri ca sa indepliniti si sa respectati standardele europene si sa ajungeti unde va doriti. Cat priveste bunele relatii intre cei de la guvernare si opozitie, sa nu va preocupati atat de mult de asta, or intr-o democratie conflictul este un lucru firesc.

“...sfatul meu in general ar fi sa faceti lucruri pe care le puteti controla asa incat ceilalti sa vada ca voi faceti tot ce va sta in puteri ca sa indepliniti si sa respectati standardele europene”, R.S.

Stiu ca ati fost tratat in mod diferit de oponentii politici atunci cand v-au revenit anumite functii inalte in stat. Si asta pentru ca ati avut doua cetatenii: poloneza si britanica. E un avantaj sau un dezavantaj sa fii persoana cu dubla cetatenie?

R.S. De fapt am renuntat la cetatenia britanica, anul trecut cand exercitam functia ministru al apararii, dar e adevarat ca am avut-o pentru cativa ani. Polonia ca si Moldova este o tara din care se emigreaza in ultimii 300 de ani. Toate generatiile de polonezi au dat mai multe sute de mii de oameni care au emigrat din tara si unii dintre noi au revenit. Eu am fost printre ei. Dubla cetatenie este o un bat cu doua capete – in unele situatii este mai convenabil sa ai dubla cetatenie pentru ca nu trebuie sa-ti faci griji pentru acte cand trebuie sa pleci dintr-o tara in alta. Si pe timpurile Poloniei comuniste a fost cu certitudine mai simplu sa calatoresti cu pasaportul britanic. Dar in alte situatii este un inconvenient. Spre exemplu, cand am lucrat mai intai ca ministru al apararii si ulterior ca si ministru de externe ... este o problema de acces la informatia secreta este de asemenea o problema de incredere a alegatorilor, deci dubla cetatenie este “cu doua taisuri” si cand eram in unctia de ministru al apararii, am simtit ca este una deosebita si la cererea presedintelui meu am renuntat la cetatenia britanica,

Domnule Sikorski ati revenit de la Washington. Negocierile dintre Polonia și Statele Unite privind amplasarea unor elemente ale scutului antirachetă pe teritoriul polonez sunt într-un punct mort. Ce urmeaza?

R.S. Nu exista confuzii in privinta rezultatelor sau a concluziilor, negocierile continua si la Washington, am inregistrat anumite progrese recent, insa inca nu am incheiat vreun accord in aceasta privinta.

Ce sanse are RM sa i se ofere din partea B o perspectiva clara de aderare la UE?

R.S. Multe depind de voi, 10-15 ani in urma lumea zicea ce Poloniei ii vor trebui multi, foarte multi ani si iata-ne, ca la anul vom sarbatori déjà a 5-a aniversare de la integrarea in UE si un deceniu de la Integrarea in NATO. Timpul zboara repede si este important sa-l folosim cum trebuie pentru a indeplini criteriile. Moldovenii vor reusi asa cum am reusit si noi, este un proces frustrant pe alocuri, dar se merita tinand cont de rezultatul final.

10. Parlamentarul European Elmar Brok: “Riscam sa Distrugem Uniunea Europeana Daca Vom Continua Extinderea Fara sa Avem Capacitatea Institutionala Necesara”. Europa Libera. 10.07.2008.

Europa Libera: *In raportul dvs Uniunea Europeana isi reafirma angajamentul fata de tarile candidate si fata de cele carora li s-au oferit perspective clare de aderare. Despre ce tari este vorba?*

Elmar Brok: Vorbim despre Croatia si Turcia, fosta Republica Iugoslava a Macedoniei si de restul tarilor din Balcanii de Vest. Dar aceste tari trebuie sa indeplineasca criteriile de aderare. Dar ce se intampla cu Tratatul de la Lisabona?

Uniunea Europeana trebuie sa isi imbunatateasca capacitatea de integrare. Iar ratificarea Tratatului de la Lisabona este parte a acestui proces pentru ca Tratatul de la Lisabona pregateste UE pentru ultima extindere”

Continua extinderea chiar si in absenta acestuia? Uniunea Europeana trebuie sa isi imbunatateasca capacitatea de integrare. Iar ratificarea Tratatului de la Lisabona este parte a acestui proces pentru ca Tratatul de la Lisabona pregateste UE pentru ultima extindere. Vom distruge Uniunea Europeana daca vom continua extinderea fara sa avem capacitatea institutionala necesara.

Vorbiti pe larg despre capacitatea de integrare a Uniunii Europene in raportul dvs. Ce este de fapt capacitatea de integrare?

E.B.: Inseamna ca noi trebuie sa avem o procedura de luare a deciziilor in Consiliu, Parlament; ordinea competentelor; rolul parlamentelor nationale in controlul dezvoltarii Uniunii sub principiul subsidiaritatii astfel ca o uniune de 27 sau de 30 tari poate sa functioneze. Prea multe posibilitati de VETO intr-o organizatie de 30 de membri inseamna ca nimic nu se mai poate decide.

Ce spune raportul dvs despre capacitatea de integrare a Uniunii in acest moment?

E.B.: Ca suntem in pericolul de a ne fi intins prea mult si e nevoie sa consolidam Uniunea Europeana asa cum este ea acum. Dupa atatea extinderi trebuie sa ne ocupam cu dezvoltarea interna a institutiilor, a pietei interne, a monedei europene. Avem nevoie de consolidare. De aceea vrem sa ne gandim sa dezvoltam ceva intre statutul de membru si cel de vecin al Uniunii Europene, un statut care mentine

“...e nevoie sa consolidam Uniunea Europeana asa cum este ea acum. Dupa atatea extinderi trebuie sa ne ocupam cu dezvoltarea interna a institutiilor, a pietei interne, a monedei europene”, E.B.

deschisa discutia pentru aderare, care nu inseamna ca tara respectiva va ramane mereu cu acest statut. Asa am facut si acum 20 de ani. Aceste tari vor putea lua parte la cele mai multe dintre politicile UE, piata

interna, etc. Exista exemplele Austriei si Suediei care in cele din urma au aderat la Uniunea Europeana dar si cele ale Norvegiei si Elvetiei care au decis sa nu fie parte a Uniunii dar cu care noi colaboram. Cine stie, spre exemplu, ca Norvegia este parte a zonei Schenghen, sau ca Elvetia finanteaza fondurile structurale in Europa de Est. Asa ca ne gandim in loc sa asteptam sa facem ceva pentru tarile acestea care nu sunt inca membri, pentru ca, poate la sfarsitul acestei asteptari s-ar putea sa nu se intample nimic.

Raportul Dvs sustine initiativa polono: suedeza de a avea o abordare diferita fata de tarile din est: Moldova, Ucraina, Georgia..., fata de tarile din Africa.

E.B.: Ambele cooperari au aceeasi importanta . Acolo e nevoie de stabilitate de impunerea democratiei si statului de drept. Dar tarile africane nu au perspective de aderare pentru ca nu sunt tari europene. De aceea cred ca ceea ce ministrul polonez de externe a spus este o definitie corecta: tarile din sud sunt vecini ai Europei; tarile din est sunt vecini europeni!

“tarile din sud sunt vecini ai Europei; tarile din est sunt vecini europeni”, E.B.

Care vor fi pasii pe care EU ii va urma pentru apropierea acestor tari care poate in 10 ani vor fi membri ai Uniunii. Vorbesc despre Moldova, Georgia, Ucraina...

E.B.: In primul rand Uniunea Europeana nu are foarte multe de facut. Aceste tari trebuie sa indeplineasca conditiile de aderare. Sa faca reformele necesare pentru a se alatura Uniunii, iar noi trebuie sa fim pregatiti sa putem functiona cu noi membri. Daca luam toate tarile care spera sa devina membri ai Uniunii Europene: Moldova, Ucraina, Georgia si tarile din Balcanii de Vest la final vom fi 44 de tari membre. Vorbim mereu doar despre cate o tara; care; sigur nu e o problema sa adere. Dar daca vezi

“Uniunea Europeana nu are foarte multe de facut. Aceste tari trebuie sa indeplineasca conditiile de aderare. Sa faca reformele necesare pentru a se alatura Uniunii”, E.B.

imaginea generala vezi problema cu care ne confruntam. Uniunea Europeana are un obiectiv politic: sa fie o entitate politica si nu doar o zona de comert liber. Si de aceea trebuie sa fim pregatiti.

Potrivit documentarii dvs are Uniunea Europeana capacitatea sa mai aiba 5 noi membri in urmatoorii 10 ani?

Elmar Brok: Nu. Nu in conditiile actuale. Dar putem schimba aceste circumstante daca aceste tari isi reformeaza economiile iar noi reformam sistemul institutional.

Notă! Elmar Brok (născut la 14 mai 1946 în Verl, Kreis Gьtersloh), deputat german în Parlamentul European și ex-președinte al Comisiei pentru afaceri externe a Parlamentului European. Este deputat european din anul 1980 și a ocupat mai multe funcții de conducere în politica din Germania și Uniunea Europeană. <http://www.unimedia.md/index.php?mod=home&hmod=newsbyid&id=6583>